Léta Páně 1871.

Zaznamenání ohně!

Dne 14. srpna v 9. hodinu ranní, právě v čas pšeničných žní, zhořela stodola k čís. 12. patřící, čímž majitel soused Jan Peřina velikou škodu utrpěl, neb jemu již mimo již navezeného obilí i všechny tři vozy, které na humně naložené stály úplně zhořely. Jak později na jevo vyšlo, zapálila to 14. letá chůva, jménem Antonie Opletal, která na humně stojící fůru v nerozumu sirkou zapálila.

Bohužel i jeden lidský život to neštěstí smrtí zaplatil. Matouš Smetana, výměnník od čís 11. chráním stodolu čís 11. Jak nešťastně se střechy spadnul, vaz si zlomil, že hned mrtev byl.

We velkém nebezpečí byla stodola od čísla 14. Ba i až v čís 18. se počalo chytati na chlévích však šťastnou náhodou uhašeno jest bylo.

J. Opeuštil.

Léta Páně 1879.

Rok tento byl od začátku máje až do konce července velmi mokrý, což velké škody jak na lukách tak na poli způsobilo. Seno bylo všecko pokáleno, aniž se usušiti mohlo. Vody Oskava a Morava daleko široko rozlity byly. Cesta z Břesce do Štěpánova přes týden pod vodou stála

Zaznamenání ohně!

Roku tohoto obec Březecká velkým ohněm postižená byla. Dne 8. června 1880. jenž na úterek padl, skole 3. hodiny odpoledne, vypukl v domku výměnickém od čís 13. oheň; jenž zachvátiv hned též předek čís 13. a z druhé strany předek čís 12. rozšířil se rychle též na čís 14. odkudž západním větrem přenešen jest na druhou stranu do čís 5. a 6. kde zvlažte v čís 6. úplně i se stodolou zhořelo. Báň kamením kryta věž kaple, před čís 14. stojící se chylla a zhořela.

Ve velkém nebezpečí nacházely se místa čís 4. výměna čís 6. ho. a čís 7. Že nezhořely neb na dobytku žádná škoda se nestala, děkovati jest přítomnosti a pomoci mnoha lidí; neb právě odbývala se svadba v čís 4. a tím mnoho lidí hned po ruce bylo.

V podezření ohně zapálení byl jistý Franc Kuchař tesař a opilec, jenž v onom domku kde se chystlo bydlil. Však dokázano mu to býti nemohlo.

Račiž Bůh dobrotivý budoucně neštěstí takového obec naší chrániti.

Ohněm tímto poškození byli.

Dom číslo	Jméno majitele 1880	zhořelo mu.
12	Jan Přina polelánik	předek, chlévy a kúlna.
13	Josef Floch. hostinský.	výměna, předek a chlévy.
14.	Štěpán Opluštil. polelánik	předek, chlévy a kúlna.
5.	Matouš Prostek domkař.	předek a chlévy.
6.	Franta Krčmar čtvrtník	předek, chlévy, kúlna, a stodola

Oprava kaple.

Zhořena střecha věže kaple Březecké musela býti též toho roku 1880 obnovena; A byla dle usnešení obce pak v cibulovité formě tesařským mistrem Feth-em ze Sternberka zhotovena a na podzim toho roku postavena, a cinkovým plechem pobitá. Stála oprava Sato 520 zl. což dle přímé daně příražkou od občanů Březeckých zaplaceno.

1882.

Klempíř: Štěpán Schneider z Olomouce.

Z jara tohoto roku přiznal se jistý člověk, jménem Jan Bernad, z Medle u Unčova rozený, německé národnosti, že on požáru čís 17. jak v této knize na straně 337. poznamenáno jest, vinen byl.

On totiž, jsa tenkráte dělníkem na hutích, ze msty proti hospodskému toto stavení, (sirkou dosky ze střechy nízko vysící) zapálil, a pak humny utekl.

Až nyní po 30 ti létech, hrýzením svědomí jsa přinucen k tomu zlému činu se přiznal; za což porotním soudem k pětiletému vězení odsouzen byl.

Štěpán Opluštil.

Zaznamenání dvou ohňů!

Dne 2. února po půl noci vyhořela stodola od čís 5. Zapálil majitel Matouš Protek sám, jsa v rozbroji se ženou. Chtěl v podnapilosti sám sebe upáliti. Když jej to pálilo, utekl. Byl zato porotou odsouzen na 4. roky vězení.

Horším byl oheň, jenž též o půl noci v čís 20. na tak zvaném zámečku z dne 31 července na den 1. srpna vypuknul. Chytlo se v domku čís 20. patřícím Jos. Matysovi, zachvátiv hned též z obou stran domky čísla 19. 20. 22. patřící J. Stiklovi Fr. Sklenářovi a Viktorii Oplustilce, jimžto všem značná škoda spůsobena, zničením právě zvežených úrod polních.
V nebezpečí byl domek čís 21. patřící Ignaci Vavrovi pak výměna od čís 18. Jen úplnému bezvětří děkovati dlužno že více nezhořelo.
Pohořelí dostali podporu od ostatních občanů, z nichžto jeden každý usedlý jim po měřici rži a věrtelu ječmene daroval; též něco slámy.
Pohořelí byli na střechy pojištěni.

Léta Páně 1886.

„Zaznamenání krupobití!“

Roku 1883 zachytlo naší obec též sice krupobití, kteréž však všem tak příliž neuškodilo, nebo zachytlo jen malé díly a na hrubých lukách.

Hroznějším bylo však krupobití, kteréž Bůh spravedlivý roku 1886. v noci ze dne 21. na 22. července jenž na čtvrtek připadnul, na nás dopustil.

Úroda tohoto roku byla dosti obstojná, ačkoliv po jarním suchu jenž zvláště v druhé polovici máje trvalo viz a pšenice kratké zůstalí. Červen byl celý chladný a deštivý, červenec podobal se jemu též až do 20.ho. kde po dvou krásných dnech k dne 21.ho ku čtvrté hodině odpoledne, zdvihla se bouře od severo západu, kteráž však rychle přešla, aniž by u nás bylo pršelo, tak že jsme až do večera vázali. (byly režné žně). V Štěpánově však zabil blesk ženskou na poli.

Večer o půl deváté zdvihla se opět černá bouře od severo západu kde při prudkém lijavci již poroznu kroupy velikosti holubich vajec padali. Hůře však opakovala se bouře s krupobitím o půl jedenácté v noci, a opět po třetí o půl dvanácté.

Hučení krup a bouře, ustavičné křižování se blesku bylo tak hrozné, že se zdálo nejinak, než jakoby soudný den nastával. S velkým strachem a úzkostí očekávali jsme bílého dne. Vyjdouce za humny, potěšili jsme se, neb za humny nebyla škoda tak značná. Však čím dále od humen bylo vždy více a více potlučeno tak že při Moravě obilí víc jak na polovici poškozeno bylo. Obilí, poněvadž již většinou zralé bylo, tak z klasů zrnek velmi mnoho vytlučeno.

Některé sousední obce jako: Benátka, Mor. Huzová, Loděnice, Hortza, Skrbeň, Libuš, byly však ještě více poškozeny; Tyto bouře zasáhly velkou část Moravy zvláště Hané. Jmenovitě v okresích: Šumberském, Žabřežkem, Uničovském, Litovelském, Šternberském, Olomouckém, Přerovském a.t.d. většina obcí více méně poškozeno bylo.

V naší obcí bylo většina pozemků pojištěno.

Bylo v naší obci Březecké odpuštěno daně s přirážkami celkem 273 zl. 69 kr.

Léta Páně 1886.

Zakládání nových gruntovních knih.

Roku tohoto zakládála se nová pozemní kniha obce Březecké u okres. soudu v Olomouci, a sice koncem měsíce června; k čemuž veškeří majitelé pozemků střídavě do Olomouce dostaviti se museli

Oprava kostela a fary v Štěpánově

Naléhavá potřeba důkladné opravy kostela a fary Štěpánovské vykonána pozdních tohoto roku zedníckým a tesařským mistrem Jos. Kubíčkem ze Štěpánova. A stála oprava tato na ~~4322~~ ~~6000~~ zl. 54. 6229 zl 19 kr.

Nákład na to nesli: farnici, farář, a patron.

Na obce Štěpánov a Březce vypadlo platiti 4322 zl. 54 kr. Obec Březecká z toho zaplatila 671 zl. 88. kr. vybírala na to 50 zkr. přirážku.

Rozličné zaznamenání z dřívějších let.

Zdá se potřebné zaznamenati mnohé ty změny které se v naší obci Březecké od roku 1863. staly, jak změny majitelů míst, tak i též změny v spůsobu obdělávání hospodářství, a změny mír i věk, jakož i cen statků i plodin.

Byly totiž, když nastala svobodná dělitelnost pozemků, rozděleny a rozprodány grunty a sice: čísla 5.–6. a 13. roku číslo 5. roku 1869 číslo 6. a roku 1874 číslo 13. čímž majitelé větších cen za statky docílili a tím též veškeré statky na ceně též nabyly. Tak že od roku 1864. až do roku 1885. každý půllán v Březcích v původní velikosti se nacházející, ceny nejméně 20·000 měl. ceny Pozemky od těchto rozprodaných gruntů skoupili občané z Březcí a Chomútova i Štěpánova, a sice pozemky blíž vesnice Březečtí a vzdálenější Chomútovští. Takto někteří občané pomohli si k bližším a lepším pozemkům. Obci celé, to však k většímu prospěchu nebylo.

K vyšším cenám gruntů přispívaly též i úrodná léta, obstojné ceny obilí i dobytka, a též jiný spůsob hospodářství; Od roku 1870. stal se hlavní plodinou ječmen.

Také roku 1886 v prosinci zavedeny nové míry a váhy tak zvané metrické.

Půl Hektolitru bylo o 6 starých mírek menší jak měřice
jedno Kilo obnášelo bez mála dvě staré libry
jeden litr obnášel 3 žejdlíky.

Roku 18.77. Byly ceny obilí následující

půl Hekt.	pšenice	stálo průměrem	4 zl 90 kr
½ " "	ječmene	" "	3 zl — "
½ " "	rži	" "	3 zl 80 "
½ " "	Prosa	" "	3 " 65 "
½ " "	Máku	" "	8 " — "
jeden starý cent	Lenu	"	27 " — "

Roku 1873. zakoupen byl od občanů Březeckých společně s Benátskými pární 6. ti. koňský mlátící stroj.

Roku 1878. pěstována po první v Březcích řepa cukrovka pro cukrovar v Litovli, ačkoliv okolní obce již několik roků dříve ji pěstovali při velké ceně mnoho s ní těžíce.

Roku 1878. měla cenu 1 zl. 15 kr. za metr. cent. a výšky:
Roku 1882 ještě cena 1 zl. 28 kr " " " "
pak klesala cena její tak že:
Roku 1886 jenom 90 kr. za metr. cent. se prodá

Od roku 1880. klesaly ceny plodin hospodářských vždy více a byly ceny obilí roku 1886.

půl Hekt.	pšenice	3 zl 90 kr.
½ " "	ječmene	2 zl. 95 "
½ "	rži	2 zl 95 "
½ "	prosa	2 " 60 "
½ "	máku	9 " 40 "
jeden metr. cent	sena	3 " 60 "
jedno Kilo masa		48
jeden litr piva		12 kr
jeden litr kořalky		16 kr.
jedna Kilo másla		40 kr.
jeden Kilo. dvarohu		11 kr.
jeden metr. cent lenu		34 zl. — kr.

Roku 1887 usnesli se občané Březečtí aby: poněvádž ve Štěpánově z kro rozšíření školy, školní budova stavěna býti musí, aby se žádalo za povolení k zřízení samostatné jednotřídní školy v Březcích. Žádost o povolení, ač školní radou Olomouckou podporována, však c. k. školní radou zemskou v Brně zamítnuta byla. Výlohy se žádosti a s komisi spojené činili 116 zl. 50 kr. jenž z obecní pokladny uhrazeny byly.

Až do konce roku 1887. přispívala obec Březecká na společné školní výdaje i kostelní výdaje v obci Štěpánovské pátým dílem. Začátkem roku 1888. vyšetřena daň obou obcí, i shledáno že obec Březecká budoucně na školu osmým a jednu desetinnou dílem, na kostel pak 6¾ dílem odměřena býti má.

Na jaře roku 1887 rozšířila obec cestu ku Štěpánovu vedoucí, a sice od kříže až po hranice, a vyšena taž cesta lipkami a kaštánkami.

OBEC 1752 1918 BŘEZEC

Roku 1888. co 40ti letého jubilea zrušení roboty, a též nastoupení na trůn Rakouský Jeho Veličenstva cis.a k. Františka Josefa, slušíť vzpomenouti ještě jednou té, pro rolnictvo tak osudné roboty, kteráž, roku 1775. sice zmírněna, úplně však až r. 1848 přestala, jak to na str. 117.a 118. v této knize poznamenáno jest!

Milostivý císař Pán Ferdinand Dobrotivý prohlasil, s dorozuměním Svého ministerstva, že všem Jeho poddaným roboty, za nějaký poplatek pominouti mají, což se také skutečně stalo, a velkou radost spůsobilo.

V tom r. 1848. strhla se ve Vídni revoluce proti vládě císaře Ferdinanda, tak že tento Dobrotivý císař z Vídně odejíti musel, provázen jsa svoji tělesnou stráží a kyrysníky, do Olomouce se uchýlil, ministerstvo však zůstalo v Kroměříži. My, rolnictvo okresu Olomouckého jsme jej již vyhlídali a na koních Jemu na proti jeli, a pak v městě před residencím arcibiskupským, kde bydlil, poctu a čest Jemu prokazovali.

Poněvádž císař Ferdinand bezdětný a vždy churavý byl, a touto revolucí ve Vídni velmi dojat byl, prohlásil v tom času v Olomouci, že se vzdává císařské vlády ve prospěch Svého synovce, to jest syna Svého bratra, 18.ti letého prince Františka Josefa. Což se stalo dne 2. prosince, 1848 v arcibisk. residenci v Olomouci kde tehdáž celý císařský dvůr bydlel.

Nový Císař Pán vydal provolání, že od Svého strýce Ferdinanda, císařský trůn a práva všech království a zemí na Sebe přijímá.

Když toto provolání se uveřejnilo, tak jsme rolníci okolí Olomuckýho všickni zase na koních do Olomouce v parádě jeli, přát a holdovat šťastné panování nastupujícímu mladému císaři Pánu. Při této příležitosti byli rychtáři od povrchního z Hradiska zhromažděni, a nim k Císaři Pánu k audienci před vedeni, by jemu ústně před Jeho osobou šťastné nastoupení přáli. „Přání přednášel rychtář z Bejstrovic." A na toto přání odpověděl mladý Císař Pán po česku takto: „co Vám předešlý císař pán Ferdinand, můj strýc slibil, to já vám podánim pravé ruky potvrzuji." Na to podal každému ruku, ~~kteroužto~~ mezi nimi i já ~~Fr.~~ Krajčmar, ~~hledatel~~ šecko řádně my jemu každý s poklonou políbil zlatý vylozek, a s Pánem Bohem od Něho odešli. Pak byl Císař František Josef od všech národů rakouských za mocnáře přijat.

Pak počalo se vyjednávati zkrz popłatek za vykoupeni z vejš jmenované roboty, kteryžto popłatek se řídil výškou roboty dle které obce; Ačkoliv jsme všickni pod panství Kláštero-Hradiska patřili předce jednotlivé obce mestejné povinosti měli. Naše obec Březce, dotiž grunty, měli ještě mimo na str. 118. jmenované fury ještě každy grunt

povník musel 8 neb 10 dní jednoho čeledína na hrabačku na panský luka poslati. Za den dostali 6 kr. šajnů, rychtář dostal ku konci roku pro celou obec peníze, pak v obci co komu přišlo rozdělil: Rychtáři museli z celého panství každou sobotu na Hradisko ku správě chodit, za čež měl ročně služby 12 rynskych šajnů, to jest na nové boty.
Nebot na Hradisku se všechno vypravovalo pro celé panství, jako teď se na hejtmanství pro celý okres vyřizuje. Byly tam úřednicí: pan vrchní, kancelist, adjungt co soudci, pak pan sirotčí a gruntovní, pak pan duchodní a pan kontribuční co veškeré panské i císařské platy přijímali. Odvod vojska z celého též se tam konal.
Některé však obce jako: Starnov, Fluzová, Hnojice a.t.d. měli více roboty, 3 i 4 dni v týdnu na poli i s dobytkem pracovat a z dalekých hor dříví dovážet, tak že svoji vlastní práci i v noci konat museli, což u nás tak zlé předce nebylo. Také museli ony obce na sta vykupného platit. Peníze ty připadli pánům jimž se ty roboty konali. V naší obci připadlo na každý grunt výkupu 60 rýnskych šajnu, které ve dvaceti ročních lhůtách splaceny býti museli

Také toho roku přestaly všechny knězské desátky Naši domkaři také se museli vykoupiti obci za ten majetek co měli. Tito naší domkaři

138. počtem 14. složili dohromady 240 zl. do obecní pokladny, za kteréžto peníze koupila obec jednu zemskou vyvazovací obligaci, která se v obecním archivu nachází, a z které se u c.k. berního úřadu každoročně úrok vyzdvihne.

Tehdejší majitel Hradiského panství jmenoval se: „Filip hrabě Saint-Genois." lid jej jmenoval „Ženzula."

Roku 1865 stavěla se farní škola v Štěpánově Stála přes 5000 zl. Obec Březecká platila na ni svůj díl: něco přes 1000 zl.

Zaznamenání obecních představenstev:

Roku 1848. . byl Josef Dokoupil čís 7 co poslední rychtář, Josef Dočkal čís. 3. pudmister. Zigmund Peřina čís 12. obec. hospodář.

„ 1849–60. Josef Zoun čís 10. představený (první) Václav Opluštil radní. čís 14

„ 1861–64 Franta Krátčmar čís 11. představený, Jan Vychodil čís. 18 a Jan Dokoupil čís 15 co radní.

„ 1865–68 Franta Krátčmar čís 11. předst. a Jiří Vychodil čís 17. a Jan Dokoupil čís. 15. radní.

„ 1868–70 Franta Krátčmar čís 11. předst. a Jiří Vychodil čís. 17 a Libor Kropáč čís 6. radní.

„ 1871–73 Střída Melichar č.3. předs. Jan Dokoupil č 15. Franť Dokoupil čís 7. radní

„ 1874–76 Jiří Vychodil č. 17. předs. a Kracmar Fr. čís 11. Peřina Jan čís 12. radní

1877–80 Jan Dokoupil čís 15. předs. a Josef Vychodil č 18. a Josef Krácmar čís 11. radní

1880–83. Tiří Vychodil č 17. předs. Jos. Krácmar. č 11. a Jan Pěřina čís 12 radní.

1883–85. Tiří Vychodil čís 17 předs. a Václav Dokoupil čís 2. a Jan Pěřina č. 12 radní

1886–88. Josef Vychodil čís 18 předst. Jan Pěřina čís 12. a Josef Zbořil čís 4. radní.

1889–91 Štěpán Opluštil čís. 14. starosta, a Josef Zbořil čís 4. a Franta Dokoupil čís 13. radní.

1891–1894 Štěpán Opluštil čís 14. starosta, a Josef Zbořil čís. 4. a Franta Dokoupil čís. 15. radní

1894–1897 Josef Zbořil čís 4. starosta, Štěpán Opluštil čís. 14. a Jan Pěřina čís. 12. radní.

1897–1900 Josef Zbořil čís. 4. starosta. Jan Pěřina čís. 12. a Franta Dokoupil čís. 15. radní.

1900–1903 Štěpán Opluštil čís. 14. starosta, Jan Pěřina a Josef Zbořil čís. 4. radní.

1903.–1907 Vychodil Václav, obecní hospodář. Dokoupil Franta čís. 15. starosta, Jan Petr čís. 3. a Václav Vychodil čís. 18. radní

1907– Čikl Fr. čís. 19. obecní hospodář. Následkem podaných námitek proti volbě výboru obecního v červnu r. 1906 byli volby zrušeny, a nařízeny v září nové. Proti nim, nežli byli konány, podány opět námitky, které jako bezdůvodné uznány, a konána volba 6. února 1907. při níž zvolení:

na str. 162.

Roku 1888.

Dne 31. srpna. zemřel důst p. Antonin Fučík dřívější farář Stěpánovsky a čestný občan Březecký toho času již na odpočinku po blíže svého rodiště v Karusíně, kde se se svým milým kaplanem Jos. Grmelou v březnu roku 1887 odebral. Dočkal se věku 93 let. Byl 36. roků farářem ve Stěpánově. Byli jsme sam na pohřbu a donesli jej ku hrobu. Bůh dej jemu slávu věčnou. Po něm vedl správu fary administrátor p. P. Fr. Indra. jenž přišel z Postřelmova. a sice od 8. března. 1887. až do 1. července 1888 kterého dne přijel nový farář důst p. P. Jan Čižmař, do té doby byl v Silberku; Vítali jsme jej s velkou slávou na nádraží v Stěpánově. p. P. Indra zůstal zde kooperatorem.

Dne 30. ledna

Bylo naše mocnářství Rakousko-Uherské jakož i nás nejjasnější panující rod Habsburský stižený velkou ranou. Jeho výsost, korunní princ Rudolf jediný syn panujícího císaře Františka Josefa, pýcha a chlouba rodu, a naděje všech národů Rakouských, v plné síle věku, zemřel náhle dne 30. ledna mezi 7mou a 8 hodinou ranní na svém loveckém zámku Meierlingu u Badenu.

Co neštěstí toto hroznějším činilo, byla okolnost že smrt Jeho spůsobena násilně vlastní rukou. Korunní princ v návalu pomatenosti střelil se sám do hlavy a spůsobil si okamžitou smrt.

Byl šlechetné mysle a plný výborných vlastnosti.

Bůh potěš císaře a jeho věrné národy.

Dne 27. března

Stala se úmluva mezi občany a členy obce Březecké skrz zakupování a vydržování býka. Až posud zakupovali býka 12. velkosadníků, byl též jejich majetkem. Následkem žádosti domkařů a malosadníků stala se úmluva, aby býk byl majetkem i více majitelů hověziho dobytka, když oni jistou peněžitou část na něj složí a jisté pravidla zachovávati se zavážou. Spisy o této úmluvě nachází se ve písmech (korespodencích) obecních Ročník 1889. číslo 40.

142. Rok 1889 se vyznamenával na jaře velkým mokrem, pak od ~~m~~ začátku máje až do žní velkým suchem, Slámy bylo velmi málo, ač sypání ještě obstojné bylo.

Dne 6. října

Posvěcen byl hlavní oltář v Štěpánově, jenž toholo roku zhotoven byl řezbářem z Přerova. Ozdobeno bylo též oboltáří a presbytář i na klenutí vymalován. Náklad na to hražen z dobrovolných darů a odkazů částečně již dříve nastřádaných.
Důst P. Kajetán Sláma děkan Přerovský rodák Štěpánovský, přispěl darem 2000 zl.
Bůh jemu to odplať.

Rokem 1889. na žádost nového Důst. pana faráře Jana Čižmaře byla opět předsevzata oprava mnohých věcí na fáře. Oprava byla ukončena na podzim Tenkrát byla též část střechy břidlicí zakryta. Spraveno též hnojiště. Stála tato oprava 2498 zl. Na tyto opravy nechtěla správa hutí dle zákona ničím přispívati. Tedy jsme Březečtí občané zaplatili na náš podíl 99 % přirážku z přímých daní. Ostatek až jak se spor. z hutní správou ukončí.

Majitelé hutí zaplatili v tomto povinný obnos za obě opravy per. 1730 zl.
Na obce připadlo platiti na druhou tuto opravu 1879 zl. 92 kr. Důst. pan farář nechtěl, jsa sl. hejtm. a správou knížecí podporován, na tuto opravu nic přispěti. Obec Březce podala námitky, byly však sl. c. k. hejtm. ve Šternberku zamítnuty, však opětováním jich některými občany Štěpánovskými vyšetřováním místodržitelstvím uznány, a bylo panu faráři určeno platiti devátý díl výloh stavebních.

1890. Roku tohoto předsevzata byla přístavba
české školy ve Štěpánově, a stavba nové troj=
třídní školy německé poblíž železárny.
Na stavbu těchto škol musí obec Březecká
† co přiškolena též přispívati.
Proti stavbě německé školy se sice obec
bránili po více roku, však marně, r. 1888
bylo úřady rozhodnuto, že škola ~~musí~~ má po bývá
lustí školní obci vystavena býti.
Chtěla se sice opět stavba protáhnouti a
napřed česká škola v Štěpánově nadstaviti
a kdyby pak možno bylo, německé třídy
z prozatímního bydliště na hutích do staré
české školy ve Štěpánově přeložiti.
na hutích byla by se doby škola confiscovaná.
Začal se proto před vánoci r. 1889. materiál
svážeti, cihly voženy od Neředína. Mezitím
došel přísný rozkaz od sl. úřadu jenž hutím
velice nadržoval, že jak bez odkladu ku
stavbě německé školy nepřikročíme, že
násilím na naše útraty vystavěna bude.
Chystalo se pak ku stavbě dvou škol.
Ve Štěpánově byla tenkrát škola čtyř třídní
Tři třídy umístěny ve škole, a jedna prozatím
v obecním domě. Pátá třída byla k otevření
však povolena. Na hutích byla dvojtřídní
však přeplněny.
Rozličnými přípravami protáhla se stavba,
tak že počato se stavbou až ve září.
Stavba byla rozpočtena pro obě školy, na
28.300 zl. Stavba vyžadovala též zakou=

1890 pení chaloupky sousední při české škole.
Dalo se za ni 1000 zl. které do svrchu uvedené sumy v počteny jsou.
Na hutní německou školu daroval stavební pozemek, správa hutí.
Stavba byla pronajata staviteli J. Kunčarovi z Litovle.
My občané Březečtí vozili jsme jemu ke školám písek za 11 zl kub. sáh. Odvezli jsme ho společně 22. kub. přede zněmi z obecního.
Do obecní pokladny se dalo za kub. 1 zl 50 kr od házení a srovnání též 1 zl 50 kr.
Stavba má býti do konce června r. 1891. ukončena.

1880 Sčítaní lidu 1880
Roku 1880 bylo v obci napočteno 291. osob. přítom.
129 mužs. pohlaví 162 žensk.

čísti a psáti umělo 95 mužs. 115 žensk.
jen čísti . . . 8 " 19 "
neumělo čísti a psáti 26 " 28 "

všichni českomoravské řeči a katol. náboženství

koní bylo 45. kusů
hovězího dob. 124 "
kozí 45 "
prasat 32 "
úlů včel 14.

Čítacím komisařem byl p. Jiří Vychodil
starosta

Roku 1890.

Bylo napočteno 311. osob. 147 mužů 164 žen.
z těchto bylo 6 na čas přítomno - ve 4 obc. a 72 stálých
Bylo svobodných 85 mužs. 89 žen.
" ženatých 55 mužů 55 žen
" 1 " soudně rozv.
7 vdovců
19 vdov.

Čísti a psáti uměło
120 mužů 130 žen
jen čísti: 4 muži 12 žen.
nemělo čísti a psáti 23 mužů 22 žen.

v obci nepřítomných 15 osob.

Dle řeči 307 česko mor. 4, němec.
Všichni katolíci.

Dobytka napočteno:
koní 44 kusů
hovězího 118 "
kozí 66 "
prasat 88 "
oulů včel 28 "

Čítacím komisařem byl Štěpán Oplustil
starosta.

Roku 1900

Načítáno v Březce 314 osob. všichni české národnosti a katol. náboženství

Čítacím komis. byl Štěpán Oplustil

Roku 1910.

Načítáno v Březce 270 osob, všichni české národnosti a kat. nabož. Čítacím komisařem byl Frant. Loun, čís. 16
Roku 1920 načítáno snad asi 280 osob.

Další 266 strana

V lednu bylo neobyčejně mnoho sněhu. Dalo se jezditi jen na saních. Dne 6. března počalo náhle táti. Následkem silných ledů stoupla dne 7 března na Moravě velmi voda, tak že pod ohradama od silnice velký kus hráze přelívala, což se od vystavění hrází v r. 1807 nestalo. Do rána však opadla.

Několiv rok tento pak mnoho dešťů měl byla úroda předce mnohoslibná. Dne 19. července staly se průtrže mračen v horách nad Šternberkem, jenž Oskavu a její přítoky rozvodnili. Dne 23 večer přitrvapila od jihu bouře s velkým lijavcem jenž celou noc s malými přestávkami trval. Přelitím hrázek u Huzovky na Benátkami, běžela voda hned den Dne 24 července v pátek z Huzovky do Oskavy, kteroužto tak zdvihala, že voda již v poledne v Březcích nebyvalé výše dostoupila. Když však voda odpoledne vždy více a více stoupala, a do všech domků na zámečku a u kovárně vnikati počala, tedy začali se lidé z jmenovaných domků z dobytkem do středu dědiny stěhovati. Kdo tak ve dne neučinil, byl nucen buď v noci, neb časně ráno tak učiniti. V grundech u Václava Dokoupila čís. 2. u Josefa Vychodila čís 18. a u Jiří Vychodila čís. 17. musili dobytek na humna a k jiným sousedům převézti.

Vystoupla voda v některých domkách v sednicích až po kolena, v čís 18 až do kuchyně vnikala samsež a v čís 17. měli vody ve chlévách pro kolena.

Voda stoupala ještě pořád až do rána v sobotu dne 25. července a dostoupila až ku zdi samé kaple.

Ráno v sobotu počali se na některých domkách jeviti trhliny následkem rozmočení spodků, vyklizeno proto z domků veškeré nářadí na člunech a po vodě, podpírány též v domkách podlahy. Odpoledne počala voda opadávati však velmi pomalu. V neděli byla ještě ve všech bytech voda. Dlážky dřevěné v sednicích byly vodou vyzdviženy.

Na poli spůsobili tyto deště též velmi mnoho škody. Neboť voda stála na všech pozemcích nestačivši odpadati. Posečena rež plavala po vodě, voda z Oskavy tekla kanály železničními do pole až k Moravě. Cesta ke Štěpánovu 14 dní pod vodou byla.

Škody jsme udávali na 12.000 zl.

Bylo nám odpuštěno veškeré dane v Březcích 596 zl 05. Odpuštěno měl jednotlivý rolník průměrem asi 39 zl daně jenom, proto že jsme velice přísně a skrovně udávali.

1891. Příkopa na trávníku od Štěpánova vedoucí do Oskavy, kázena společně s hudbou. Hudbě dali 6 nádeníku a obec tři.

Stavba škol roku 1890 započata byla začátkem srpna r. 1891 ukončená. Účty o dom byli skončeny v únoru 1892 a stála veškerá stavba i s přístavbami ve staré škole, a přístavbami u školy německé úhrnem též věcné potřeby školní v to počítaje dvonleté = 29.101 zl. 36 kr.

Na Březce připadlo dle daně platiti 3463 zl 07 kr.
na Štěpánov " " " 25638 zl 29 kr.

Odečteli se od toho školní potřeby věcné, které by byly museli býti zjednány, v sumě 1100 zl - kr.
Tedy by samo stavba stála zl 28001 kr. 36 kr.

Obec Březce usnesla se, tyto peníze na stavbu vypujčiti, a v 5 létech vybíraním 50 % přirážky k přímým daním, umořiti. Vybírání této přirážky bylo nám vysokým výborem zemským jakož i použití kmenového movitého jmění v obnosu 464 zl 60 kr. povoleno.

Poněvádž bylo vybírání 50 % přirážky jen na léta 1890 a 1891 povoleno, tedy jsme opět v r. 1892 na další dvě léta o povolení žádali.

Koncem r. 1891. měla obec dluhu 1600 zl.

Roku 1892.

Dne 22. června zhořela střecha domku čís 26 Ignáci Vávrovi pařiciho, Po 12. hod v noci Původ ohně neznámý. Mobilář škoda 250 zl. pojištěn byl na 140 zl.

Dne 5. února 1893. byl v metropolitním chrámu v Olomouci za arcibiskupa v Olomouci slavně vysvěcen Dr. Teodor Kohn. A dne 12. února byl na stolec sv Method. slavně nastolen.

Na důkaz oddanosti a neobmezené úcty zjednala česká společnost Olomoucká spolu s českými venkovskými obcemi skvostnou adresu v ceně 535 zl., která jemu v audienci, které se z každé obce dva členové obecního zastupitelstva zúčastnili, odevzdána byla. Obecní zastupitelstva stála s jinými spolky při průvodu instalačním, špalír.

Dr. Theodor Kohn narodil se v Březnici u Zlína na Moravě z rodičů českých nepříliš majetných, měli chalupu. Rodiče jsou oba živi. Jest nyní stár 48 roků.

Byl posledně kanovníkem v Olomouci a kancléřem konsistoře. Byl dne 8. listopadu na, úmrtím slavného arcib. Bedřicha lantkraběte Fyrstenberka uprázdněné místo arcibiskupa, volbou nejdůst. kapitoly zvolen. Jest to za 300 let po prvé, co neušlechtic se stal arcibiskupem v Olomouci. Bůh žehnej a zachovej dlouhá léta jeho Milost.

Roku 1893.

Oheň. Dne 30 dubna o 10½ hod. v noci (v neděli) vypuknul neznámým způsobem oheň v stodole u Václava Dokoupila rolníka a hostinského v Březcích čís. 2. a strávil stodolu Anto, jakož i stodolu vedlejšího souseda rolníka Melichara Stříže čís. 3.
Škodu utrpěli: Václav Dokoupil 700 zl. a Melichar Střída 800 zl. a pojišťení byli: první 570 zl. a druhý 320 zl.
Václav Dokoupil vystavěl na to hned toho roku svoji stodolu z nového.
Melichar Střída stodolu opravil a kamenem zakryl.

1893. Dne května rozšířil se tak velký vichr východní, že mnoho škody na střechách a stromech způsobil.
Strhnul také a rozlámal střechu ze stodoly u Josefa Východila rolníka čís. 18.

1893. Dne 5. srpna 1893. za příčinou 40 letého jubilea učitelského byl usnesením obecního výboru obce Březecké za čestného občana obce Březce zvolen, pan Josef Hýbl s. č. nadučitel ve Štěpánově, pro zásluhy, které sobě o školu a chrám získal.
Čestný diplom byl jemu 27 srpna odevzdán.
Před ním byli čestnými občany obce Březce p. důst. p. Ant. Fučík farář Štěpánovský zemř. 31/8. 1888.
Důst p. K. Lukeš kaplan v Štěpanově † a p. Rudolf Drlík nadučitel v Štěpánově zemř.
zvoleni byli r. 18

1894 Dne 1894. byl za čestného
občana obce Březecké zvolen velebnost.
pan Emanuel hrabě Pötting kanovník
v Olomouci za jeho v pravdě knížecí dar
šeměř 200.000 zl., kterýž na zřízení české
vyšší školy pro dívky v Olomouci
věnoval. Čestným občanem jmenován
byl šeměř od všech čestných obcí okresu
Olomouckého. Diplomy byly jemu
ve skvostné adrese podány.

1894. Koncem června dokončena ozdoba
chrámu Páně farního ve Štěpánově,
a sice: malba lodi ozdoba kazatelny
chóru, varhan a obrazů a soch, částečně
i malba presbytáře. Oprava provedena
od B. Přečka z Olomouce za faráře
Jana Čižmaře. Stálo to se všemi
vedlejšími výlohami asi 1800 zl.
Náklad šeměř uhražen byl většinou
dobrovolnou sbírkou, která na podzim r. 1893. po
farnosti podnikmuta byla.
Křížová cesta byla též nová zjednána
a v osadtky dne 26 února 1895. posvěcena.
nákladem Melichara a Terezie Skřidových, čís 3. v Březce.

1894. Dne 21. září o 4. hod. odpoledne shořely
chaloupky od grunta čís. 18. patřící
Josefu Vychodilovi. Původ ohně
neznámý. pojištěny byly na 130 zl.

Úprava návsi a zavážení louží.

Již od roku 1880 mluvili občané obce Březecké často o tom, kdyby bylo možno zavézti ty dvě louže, které se na prostřed Dědiny, před čís. 16. a před čís. 15 a 14 tým nacházeli.

Při nedostatku blízkého zavážecího materialu, a při vzácnosti blízké hlíny, zdálo se to nemožným. Však myšlenka tato jsouc ~~pořádaná~~ přetřásána, začala konečně skutkem se prováděti.

Roku 1885, na podzim za krvajícího sucha přivezeno několik fur štěrku ze zástěrky od Moravy do louže, a v zimě po Vánocích r. 1886 vozeno s velkou pilí a horlivostí na led do louží, tak že zavezeno 205 fur a byla na led značná hloubka štěrku nasypána, a jedna menší louže pod zahradou čís. 11. se nacházející úplně zavezena, (do které přivezeno 100 fur) Za furu umluvena cena 30 kr. když všichni voziti budou. Bylo to jen spropitné při zmrzlém štěrku. Byla však velká úchota.

Když led v louží pod ledem rozdál, padla navážka opět pod vodu, ale předce hloubka louží značně se zmenšila.

Vidouce za rok tak značný pokrok, činěny návrhy aby v louží nasypána byla cesta která by pak po středu dědiny mohla býti provedena, a stávající vozová

cesta dle stavení čís 2, 3, 4 až 7ho jdouci, a chodníček při stavení druhé (malé strany) čís. 11, 12 ho. a t. d. aby zrušeny byly, a od každého stavení po novou cestu aby zahrádky zřízeny byly.
Na návsi po prostředku byli sice zahrádky, z nichž každé číslo více méně užívalo, od roku 1880 za poplatek 2 kr. za □ séh.
Návrh tento schválen, a nasypána v zimě r. 1888, a na jaře po setí hráze v loužích kudy nová cesta jíti měla (473 fur á 50 kr., protože všickni nevozili.)
R. 1887 pro nepohodu voženo málo.
Roku 1889 navezeno opět 448 fur.
R. 1890 a 1891 nevoženo na návsi, protože jsme musili stavěti školy ve Štěpánově které velký náklad stály. Zdálo se, že úprava návsi při těchto velkých nákladech zanikne.
Však ale na jaře r. 1892, že bylo něco okovin zdarma, podniknuto zvýšení cesty na zámecku, která vždy hnedž pod vodou byla.
Byla sice r. 1890 nová vysoká pec na hutích otevřena, ale byli okoviny z ní prodávany za 20 kr. fura. Když nám ale správa hutní slibila dáti okovin co potřebujeme, tedy mající zajištěný bližší a lepší materiál opět jsme se odhodlali k úpravě návsi.
Roku 1894 byla nová cesta prostředkem vyměřena a příkopy vyhozeny

Kudy nová cesta jíti měla, byla hlína na loky odhozena by později na úpravu zahrádek na loužích použita býti mohla. Na to místo voženy ohoviny, čímž pevný spodek docílen. Do zbývajících louží voženy též ještě ohoviny na které pak již hlína přijíti má, by z nich zahrádky býti mohli.

Potřebnou jevila se též úprava otáčky od Benátek na novou cestu. Zasypáno bylo tedy kus vrchu skondelnice ohovinami.

V zimě r. 1894 byla nová cesta otevřena. Nyní nastávalo vykopání staré cesty, a na místo ní zahrádky upraviti. Nadenníky práci tu provésti bylo by mnoho stálo, a pak též nádenníku se nedostávalo

V druhé polovici února 1894 nastalo neobyčejné počasí, a s velkým usilím počal každý před svým cestu vykopávati odvážeti a opět navážeti, že co se zdálo pro celý rok nemožné, v krátkém čase až na málo uděláno bylo.

Jako práci, jakož i odvážení hlíny z kondelnice, neměli uživatelé hned platceno, nýbrž měli za to užívati, dle vykonané práce, zdarma před svým zahrádky užívati, až později dle uznání, mají z nich platiti

Vozeno na nádraží

					vyplatilo se zl	kr.
r. 1886	stěrk	705	fůr po 30 kr.	=	211	50
" 1887	"	24	" " "		7	20
1888	"	473	" " 50 kr.		236	50
"	"		vyloky nádenické		3	20
1889	1650	448	fůr po 50 kr.		224	—
1892	okoviny	467	" " 30		140	10
"		50	" " 50		25	—
			mostek a kamení na zemi	kr.	15	
			nádeníkům		2	35
			nadem. od přikop na dědině		48	36
			nádeníkům od rovnání okovin		14	51
1893	"	1509 992	fůr po 40 kr.		396	80
1894	"	~~670~~ 670	" " 40		~~268~~ 268	40
úhrnem		3829			1597	52

Mimo to, kdyby se čítala vykopávka ze starých cest, a která na louže odvezena byla, může se směle říkati, že se na zavážení louží a novou cestu na 4000 fůr neplodného materiálu navezlo.

Rozličné jiné hliny jako z rybníka Kondelnice, v r. 1894 vyvezené, a na nové zahrádky upotřebené, s tvrdým materiálem čítané činilo by to přes 5000 fůr.

Vyvážení Kondelnice v r. 1894 stálo 117 zl.

Roku 1898. 26. ledna zemřel Důst. p. farář Jan Čižmař, raněn jsa mrtvicí. Byl dobrý kněz, a mnoho jeho přičiněním v kostele zjednáno a ozdobeno bylo.

Místo faráře ve Štěpánově obdržel Důst. p. František Indra, jenž byl dříve administrátorem a pak kooperatorem, posledně farářem v Bořicích.

10. září 1898. Zavražděna Její Veličenstvo naší císařovna Alžběta, v Ženevě vrahem Luchenim.

2. prosince slavili jsme 50 leté jubileum nastoupení na trůn Jeho Veličenstva císaře a krále Františka Josefa.

V obci naší bylo v předvečer osvětlení a střelba. Den 2. v pátek slavil se jako svátek.

Zároveň letos rok slavemo 50 leté jubileum zrušení roboty.

Na památku toho založen pro obec Březce vlastní chudinský fond, základem 100 zl. které založila obec.

Rok 1900.

7. září, o půlnoci Zhořela stodola od čís. 7. Alois Zavadilovi patřící. Měl vymlácené ale předce na slámě a nevymlácené rži utrpěl škodu. i se stodolou asi 1300 zl. Pojištění dostal 900 zl.

silnice. Roku tohoto byla přední hračice kterou posledně obec Březce opravovati musela, na silnici I. třídy přeměněna. Občané musili na rozšíření postoupiti potřebné pozemky, a každý sám mostky na pole vystavěti.

Poněvadž silnice tato obci k malému prospěchu jest, tedy jsme větší náklad na ní vésti povinní nebyly.

Že ale nám opravování této přední hračice odpadlo, tedy musela obec 386 krychl. metrů, to jest 386 fůr štěrku na ní navézti, a sice byly to štěrkové okoviny z hutí Štěpánovských, které se ale nepladili, jen dovoz. Odvezli je rolníci, poměrně každý rovno. Dovoz dostali zaplacený od obce.

Byla tato silnice celá z okovin dlážděna a štěrkovými posypána.

Lesní dílo opravovali Hutě Štěpánovské, až do roku asi 1880 ho pak aby jim trvale nepřipadla, přestali. Musela pak ji obec Březce opravovati.

Kovárna. Roku 1897. z jara vyprověděl, a vzdal se provozování kovářství Václav Dostál který kovárnu po svém otci, který ji v r. 1863 od obce Březecké koupil, a nastoupil do práce na hutě.

Byla obec bez kováře.

Usnesl se obecní výbor, aby byla zřízena z obecní kůlničky při obecním domku čís. 25 kovářská výheň a při ní kůlnička. Byt aby měl kovář v tomto obecním domku.

Toto bylo v květnu r. 1897. vykonáno, a stálo do 375 zl. i v r. 1901. nadstavenou kulničkou.

Kovárna pronajata Bohumilu Staffovi za 100 ~~Kor~~ ročně (sto Korun) i s bytem

Kovář Staffa odešel na svoje a byla v 1907. pronajata kovárna Josefu Labounkovi jenž přišel ze Štětovic, odešel v r. 1911. a nastoupil na ni Josef Prášil ze Štěpánova. Prášil padl ve válce, a byli jsme nějaký čas bez kováře. Po válce pronajal kovárnu Karel Klumpner. Vzal si vdovu po Prášilu.

Nový hřbitov. Roku 1900. byl dohotoven nový hřbitov ve Stěpánově. Rok dříve byla navážen, a v r. 1900 zídkou a z předu i při starém železnou mříží obehnán. Byl vlastně starý hřbitov nadstaven.

Náklad stál i s některými opravami ve faře a kostele,

Stavba hřbitova a fary 14292 Kor. 85 hal.
Oprava fary a kostela 1244 " 53 "
úhrnem 15537 Kor. 38 h.

Asi dvě roky jsou v Aom obsaženy kostelní potřeby věčné

Na obec Březce připadlo 1909 Kor. 53 h.

na 1 Kor dane 63 %.

Kříž. Roku 1902 postaven nový kříž dřevěnný, na místě sešlého dřevěného kříže na silnici u Lahen.

Dřevo daroval p. Jan Peřina rolník čís 12. na jehož poli stojí. Práci obec.

Posvěcen byl v neděli dne 8. listopádu 1903 slavnostně od členů Stěpánovských, duch. p. faráře P. Fr. Indra, za asistence duch. kooperatora P. Jos. Dočkala.

Průvod šel z Březce s družičkami a hudbou. Večer společná večeře a v hostinci hudba

Stály, veškeré výlohy

160.

Roku 1904

Po odstoupivším arcibiskupu Dr. Theodoru Kohnovi jmenován kníže arcibiskupem Olomouckým Dr. František Bauer, posavádní biskup Brněnský.
19 června měl svůj slavný vjezd do arcibiskupského chrámu.
Rokin 1912 jmenován kardinálem. Zemřel 25/11 1915.

nový arcibiskup

Oheň. Dne 22. ~~t~~ srpna po nevlyčejném dlouhém suchu zapálil blesk rok novou stodolu patřící Štěpánu Oplušťilovi čís 14. v Březce o 9 hod večer. Shořelo 20 kop. rži a slama veškerá z letošní úrody. Škoda byla většinou pojištěná.

Rybník. Rybník byl vyvážen a prostředkem navezena hráz.

Příkopa. Rozšířena a prohloubena příkopa zvaná přední od hranic Štěpánovských přes pole do kousů vedoucí. Házel ji každý sám. Až od hranic knížecích podle panského březí a našich luk a konec hranic, házeli ji nádenici za 30 kr. jeden ~~s~~ ~~sáh~~ mokr. Knížecí správa dala na ni 100 zl. Doufáme, že bude dobrá proti mokru.

Zrušení školního platu.

R. 1905. usnesl. se obecní výbor obce Březecké, aby školní plat, jenž obec na uhrazení platů učitelských v obnosu 6 Kor. z jednoho žáka ročně vybírala, zrušen byl. Školní paušál na obec v obnosu asi 300 Kor. ročních vypadající, odvádělo pak obec do Sterniberka z obecní pokladny, čímž budoucně příjmy obecní se zvětší. Školní plat spečovali se nemajetné třídy vždy více a více platiti, vymožen býti nemohl, a tak musely předce jej jen majitelé selských usedlostí a domkáři platiti. Usilovali sice čeští poslanci na sněmu moravském již po dlouhá léta, aby školní plat v obcích zrušen byl, ale následkem odporu velkostatkářských poslanců, k nimž se vždy němečtí lidoví poslanci přidali, byl vždy jejich návrh zamítnut. ~~Doufejme že~~

Doufejme, že následkem dohody na sněmu v r. 1906, kde zřízení zemské a volby do sněmu změněny budou, snad při volbách sněmovních v r. 1907 býti mající, česká strana většinu míti bude, a snad toto obtížné břemeno, školní plat, zrušen bude, a země břemena toto ze zemské pokladny ponese.

Pokračování posloupnosti obecních starostů ze strany 139.

1907.—1910. Vycházil Václav čís. 18. starosta.
a Krátčmar Jan čís. 11.
Novák Václav čís. 13. radní.
obec. hosp. Petr Jan

7/2.1910—1913. 7/2 Petr Jan čís 3. starosta. a Louma Fr. čís 16
a Vycházil Václav čís. 18. radní
obecní hospodář Krátčmar Jan čís. 11.
a zbořil Josef čís. 4. Dokoupil Fr. čís. 15. Filipek Thom
čís. 36. Dostál Václav čís. 1. a Vycházil Fr. čís. 17. výbor

Byly to volby, jakých tak brzo nebylo. Volili kde kdo plnomocenstvím a stíby, i Němci od regulace Oskavy.

Když se konaly volby obecní r. 1913, byly opět a opět námitky podány, a mnohé byly právoplatně rozhodnuty, vypukla válka, kde volby všeobecně nemohly, a starý výbor, případně s náhradníky a představenstvem úřadoval dále. V únoru r. 1919 vzdal se starosta Jan Petr úřadu starostky.

Dne 2. března 1919 zvolil výbor za starostu Fran
7/3 1919. Louma. V květnu mají býti volby dle nového volebního řádu

nové volby rovné. Volby byly 15 června 1919 ve všech obcích. Voličů všech od 21 roků i ženských bylo

Poněvádž v Březích se stala Jomluva (kompromis tak v Březce volba se neodbývala, a bylo smluveno aby bylo ve výboru 7 rolníků a 5 se strany dělnické sociální, a byli umluveni a zvoleni

Urlásek Josef, Kráčmar Jan, Pešina Bohumír
Hloch Josef, Loun Frant. Hrapal Jaroslav,
Vychodil Václav rolníci.
a Vurst Frant.: Pinkava Albert, Stříbek
Frant, Fiala Fr. a Slejška Bohuš Jamkaři

Starostou zvolen: Loun Frant
Náměstkem jeho: Pinkava Albert
I radním: ~~Hloch~~ Urlásek Josef
II radním: Fiala Frant.

Dle změněného obecního zřízení zvolena finanční komise 6ti členná:
Pešina Bohumír, Oplustil Štěpán,
Dokoupil Fr. Vychodil Václav.
Matys Václav, a

1923. Rokem 1923 byly volby do obecního výboru v září., Strana soc. Demokratická a komunistická, chtěli do výboru 6 členů, a rolnická aby měla též jen 6 členů. Byla by musila každá strana podati svou kandidátní listinu, čím by byly povstaly značné výlohy a nepříjemný volební boj. Ale předáci Demokratské se smluvili, a na kompromis, a bez volby lístky, zvolení dohodnuvou do výboru:
Rolníci: Zbořil Jan, Kráčmar Jan, Pešina Bohumír, Hloch Josef, Oplustil Vojtěch, Loun Frant. a Vychodil Václav.
Soc. Dem.: Vurst Fr. Fiala Fr. Matys Václav Jamkaři, a Nečesaný Štěpán a Svoboda Tomáš, dělníci.

Pokračováni na str. 208.

Rok 1906.

Nové zemské volby.

Již po dlouhou řadu let domáhalo se české obyvatelstvo Moravy a rešti poslanci na sněmu zbytečného, volební řád který německé menšině v zemi zaručoval většinu na sněmu, byl změněn, ale nebylo možno, německou většinu přimětí, aby své neoprávněné nadvlády se vzdala.

Až ustavičnému náhlaku, a zvláštnímu se bouři, které následkem Volkstagu v říjnu 1905 v Brně vypukly, stala se německá strana na Moravě povolnější a bylo vyjednáváni, kterýmž změněn volební řád do sněmu i zřízení zemské, dle něhož mají míti Češi ve sněmu se spojení se střední stranou velkostatkářskou většinu.

Volební právo má býti tajné a přímé ale voliti se bude v kuriích:

I. a Velkostatek
II. b. Obchodní komory
II Města
III Venkovská
IV. Všeobecná třída voličů, ve které volí každý svéprávný občan 24 roků starý, ač má právo volební i v jiné kurii. Okresy rozděleny na české a německé, tak že volební boj mezi Čechy a Němci má přestati.

Volby provedeny v listopadu 1906.
a byl v okresu Olomouc Hranice Lipník
Šternberk české, zvolen za IV kurii
v užší volbě Ant. Smrček, professor.
české technicky v Brně, proti Robertu
Nádvorníkovi, redaktoru social demo-
kratického listu v Brně.

Ve III kurii, Olomouc venkov
kde jsme volili dva poslance, Šternberk české
zvoleni: Fr. Oklešťek, rolnik z Tesače
a Florian Dostál, naučitel ve výslužbě
z Velkého Týnce, agrarnij, Sento v užší volbě
proti bývalému poslanci Josefu
Vychodilovi rolníkovi z Topolan, lidovci.
Přímé volby říšské konány r. 1907. též za změněného
volebního řádu. Zvolen za Olomouc venkov Fr. Oklešťek.

Regulace řeky Oskavy.

Již v r. 1890 byl učiněn projekt na
regulaci řeky Oskavy zemským staveb.
radou Noskem, ale odložena až po
regulaci řeky Moravy. Ale že nijak
k regulaci Moravy dojíti nemůže,
sedy uvořeno vodní družstvo v r. 1905
a zažádáno o regulaci řeky Oskavy
zdělám od zem. stavebního úřadu v Brně
projekt, a po zmich r. 1906. bylo
komisionelní jednání s účastně-
mých obcí, Žerotína, Karnova, Libuše
Štěpánova, Hrušovc, Březce, Chomýtova

a velkostatku -, kde většinou schvalerio.
aby regulace provedena byla, pakli
země Morava, a stát, každý 30 procenty
na náklad z regulací spojemý, přistoje.
Rokem 1907 započato s regulací Oskavy.

Svatopluk Čech. 23. února 1908 zemřel Svatopluk Čech básník, jeho svými básněmi a povídkami velmi přispěl ku vzbuzení sebevědomí v národě českém. Na památku vsadila obec Březce lípu před školou.

60leté jubileum. Císař a král František Josef slavil své jubileum 60leté panování dle přání bří hlučných oslav. Bůh ochraň a zachovej císaře a krále.

Oheň 1909. 1. května shořel předek usedlosti čís. 13. Václava Novákovi pastýři, kamenem krytý z nezmámé příčiny, po 8 hod večer. Škoda hrazena většinou pojištěním.

Na to v srpnu o 9 hod dopoledne shořela kamenem krytá stodola na čís. 8 patřící Fr. Dokoupilovi. Byla v ní omlácená sláma.

13 června konaly se volby do říšské rady, která byla v březnu měsíci rozpuštěna. Na Olomucku zvolen byl opětně p. Okleštěk rolník z Těšetic, proti socialnímu Časnému z Hodolan v užší volbě.

Příkopa Tohoto roku čistila se přední příkopa a do kouta která byla před několika roky 1904–05 rozšířena.

Měšťanská škola.

Ačkoliv se často dříve mluvívalo o zřízení měšťanské školy ve Štěpánově, aby nejenom dítky nabyly většího vzdělání, ale aby se zamezilo rozšiřování německé školy na hutích.

Poněvadž ale vzdor rozšiřování a stavbě nové školy v r. 1891 byla nutnost opětného rozšíření školy obecné ve Štěpánově, případně i na hutích, neboť ač škola ve Štěpánově měla 6 tříd a jednu pobočku, a škola německá na hutích 3 třídy, dotiž r. 1903. byla otázka zřízení měšťanské školy znovu přetřásána, až dne 22 srpna roku 1907. byla podána žádost za zřízení měšťanské školy chlapecké ve Štěpánově.

Největší poplatník, huť podali protest, ale byl zamítnut.

Dne 1. června 1909 bylo zemskou školní radou povoleno zříditi měšťanskou školu počátkem školního roku 1909.

Vinou rozličných okolnosti otevřena škola až roku 1910. prozatím I třída v místnostech starých škol, a prozatímním správcem této školy jmenován Josef Přikryl, odborný učitel ve Velké Bystřici jemuž vypomáhali učitelé z obecné školy.

Žáků bylo 50.

Měšťanská škola

V zimě roku 1911 vyhlédnuto místo na stavbu měšťanské školy. Jako nejvhodnější bylo farní zahrada na návsi, ale pro okolnosti nemohla býti kompema, tedy kompemy dva domky vedle obecné školy směrem ke kostelu, a měla škola postavena býti v zahradě za nimi frontou ke kostelu, Ale později bylo usneseno domky ony zbořiti, a na místě jich měšťanskou školu postaviti.

Vhodný situační náčrtek vypracovati svěřeno architektu Janu Struchlíkovi, staviteli z Hodolan. Náčrtek později schválen, a uloženo jmenovanému vypracovati podrobné plány.

Vozeno v zimě kamení jen od Štěpánovských.

V obci Březce zmohl se zatím odpor proti společné měšťanské škole, a usneseno obecním výborem, zažádati o povolení samostatné školy v Březce. Bylo komisionelní jednání ale škola nepovolena. Možná kdyby se bylo zažádalo dříve, nežli se měla měšťanská škola stavěti, byla by se snad povolila, ale ne jako podobně v roku 1887. když už jsme o novou školu ve Štěpánově spolupracovali, teprv jako vyhnutí se poplatkům do Štěpánova, o vlastní školu žádati.

Mezitím vypsán konkurs na stavbu měšťanské školy, a stavba zadána architektu Janu Struchlíkovi z Hodolan, a Štěpánu Langovi, zdejším místním zednickému.

Stavěti se počalo po 18 dubnu.
Vozili se cihly ze Šternberka a Lidovle. Bříze mělo
uloženo přivézti 30 000 cihel.
10 září byla nová měšťanská škola slavnostně
posvěcena a svému účelu odevzdána.
Stála
Obec Březce platila na to podíl Kor i příspě-
vek v obnosu 500 Kor v to počítaje, ačkoliv kdyby nec
byla v to vešel spor o vlastní školu, byl by snad příspě-
vek tento odpadnul.
Byly vyzvány i okolní obce o přispívání na měšťanskou
školu, aby byla společní, ale odmítly.
Ředitelem měšťanky zvolen J. Přikryl.

V roku 1908 zemřel Svatopluk Čech, jeden z předních básníků českých. Zesnulý byl na hřbitově lépe na návsi.

Roku 1911 na podzim a v zimě, řádila mezi hovězím dobytkem nemoc slintavka a kulhavka. V nás byla již slabší, někde i dosti kusů padlo. Opakovala se v r. 1921 a též

Roku 1913 v červnu byly zemské volby do sněmu. Za venkovský okres Olomoucký zvolení František Oklešťek z Tešetic hned, a Tomáš Odehnal v užší volbě.

170.

Dnia Pierwszego 1805 Roku

Rozumiemy Przeciwnemu iest zawsze
Jest Powinien Dobrej iest Przykładu
Przykazaniom Bożym Posłuszny Mądrze Powinien
Słuchać Rodzicom Nauczycielom Przełożonym
Było rozumiej Przykazanie Jest Piątego
Czcić Rodziców abo Zwierzchności 5 Cel ich
Potrzeb Każdego uczyć Dobr 2 Przykłady
Czyt 4 Czyt 8 Ich Rad Czyto Zle
Mamy Pisma Świętego Jest Bożego Nie
Czyć Nie Powinien Dobrze Nie
Ja Nie Powinien Bić Nikogo Ani Zabijać
Ja Nikogo Żyć Chcesz Czynić Nie
Jeżeli Nie Chcesz Żeby Tobie Nie
Ja

Léta Páně 1805.

Poznamenání jak prorás ta prováz budovací
jak se stala když se Štěpánovskymu farářovy

le a

Tyto dva listy vyřezal jsem já
Štěpán Oplustil proto, poněvádž
Antonín Šula, dozorce nad věžní
v Mírovské trestnici, rodák Březecký,
který sprostředkoval novou vazbu
této pamětní knihy, jak na vložením
prvním listu této knihy poznamenal,
při donesení této, za přičinění některých
osob z Březcí, bez mého vědomí co
oprávněného letopisce, na těchto dvou
listech věci osobně stranické nahoal,
Při tom mysel jsem, an se to jinak
udělati nemohlo, spolu vyřezati část
zápisu o stavbě chléva na fáře, což
však bylo již dříve čitelněji na
následujících stranách věrně opsáno.

1922

tile

o nám

tenkrát

e dobry..

ert.)

n nám

obudem

ystat

rutikaly

Pak

a my

m se

doradile abychme poslaly dva do Vídně což
šly li dvá a pisma se všecky vhotovile

Leta Páně 1805.

Poznamenání jak pronás ta prováz budoucí jak se stala když se Štěpánovskymu farářovy mosele stavet Chlive Stodole a Maštale a kuliňa jaky bylo soužení.

Nyprvé nás tak pomale kdemo notile a to trvalo skrz pět let až potom najedno nám dale dva jezekoce a pak čtyri a pak osom konkrá bylo zle. A mnčle sme takoviho Faráře dobry. ho na všecky věcy jmenoval se Adalbert. a nám by to nebylo ani napadlo žeby on nám to neoznamil jaki to bude když se nebudem chtět uzvolyt. A potom nás začaly chystat honit jak vojáci tak páni a me sme pozutikoly do lesu pryč tam sme byly jedenáct dni. Pak nas potom svolaly všecky do jedné hromady a my jsme se sešly všickni do Štěpánova a tam se doradile abychme poslaly dva do Vídně kož šly si dvá a pisma se všeckng, vhotovitě

a to bylo právě v měsici Červencu všecko to soužení
přinda k tě Vídni na tábor tam jich pochytaly
a písma jim pobraly a dovězeni jich vsadily a
nepustily jich až ti se uzvolily všecko dovážet pak
jich šupem vedly až do Moravy. a jezekuci již měly
celou kompanimu. A každymu kmánovi se mu„
sely dát 3 krecary a oficirovi 30 krecaru a piva co
mohly vypit oboji to událo velmi mnoho peněz
Naposledy nás byly na Hradisku na vrchno„
stenskty porucěni vojáci zato. Některi dostal 10 ran
některi 15. některi 25. a
Rychtář Štěpánovsky 30. ran.

Stavba silnice v Březce. 177.

Roku 1910 usneseno, aby spojovací cesta od Benátského mostu přes Oskavu, přes Jedlinu a železnici okolo panského pole „Březí" až na silnici Chomůtovskou byla na silnici přeložena.

Silniční výbor dal povolení a příspěvek.

V roku 1910 vozili jsme z lomů okoviny kusové asi 2000 m. čtv. a okoviny dlážděné, do zásoby.

V únoru r. 1912. vozeno kamení a vlétě též kamenem dělníků, neboť na jaře započato se stavbou. Stavbu měl zadanou Ing. Novák z Olomouce, štěrkovou Hrdlička z Usova. Za fůry jsme měli placeno.

Sami jsme všechno neodvezli, vozili též sousedé z Bělkovic.

Stavba byla po zimě hotova.

Na podzim usneseno, aby přes vesnici byly položeny roury, příkopy aby byly zasypány, a na jich místě zřízeny chodníky kamenem vroubené. Zadáno do opět firmě Novákové za 6000 Kor.

Toto bylo něco na podzim, něco v zimě, a ostatek na podzim r. 1913 po zavalení silnice dodělávánо, a ještě zbylo něco na rok 1914.

Před zavalením silnice v r. 1913 vydlážděna rychle a pošterkována cesta z Jedliny po Štěpánovské hranice, a též při domě zavalena. Tento kousek byl silničním výborem až na rok 1917 příspěvkem povolen

Obec Březce měla při skončení stavby silnice dluhu 54.000 Kor. dluhu v ústřední záložně Olomoucké.

Roku 1914 a 1915 přibyla ještě dluhu 3000 Kor. V r. 1914 vybírala se obecní přirážka 100 % a v r. 1915 přirážka 110 %. Bylo lépe vybírati přirážku hned větší, aby se nemusel dluh zvětšovati. V r. 1916 máme zažádáno o 250 % přirážku.

Dříve, když nebyly mimořádné výdaje stačívala 18% přirážka.

Na stavbu silnice slíbil nám příspěvek 5000 K jeho Jasnost kníže Liechtenstein, až výměna pozemků gruntovkou bude provedena. A 5000 Kor povolil nám zemský sněm, ale následkem světové války prozatím nic nemáme a máme ještě k placení zabrané pozemky na silnici, a výměnu pozemků.

Od knížete pána došlo 5000 Kor v létě 1916.

na r 1917 vybíráno 350 % přirážka
1918 " 500 % "
1919 " 500 % "
1920 " 500 % "

Stavba silnice stála
Stavba cela 58.583 Kor
Obec na to dala 36.986 "
Silniční výbor 21.597 "
Kanalisace obec 6.000
Zemský výbor subvenci 5.000
Kníže Liechtenstein dal 5.000
Nějaké více práce stály 1.200

25. listopadu 1915 zemřel kníže arcibiskup a kardinál Olomucký Dr Fr. Bauer, nar. 26 ledna 1841. v Hrachovci u Val. Meziříčí, kde rodiče měli mlýn. Zemřel šlechetný člověk, vzorný velepastýř a velký Moravan.

Kapitola Olomucká usnesla se dne 18. ledna 1916 jednomyslně, požádati kardinála pražského Lva Skrbenského, aby se ujal osiřelého stolce arcibiskupského v Olomouci. Což když přijal, byl dne 2. července 1916 slavnostně nastolen.

Dne 11. února 1918 zemřel kanovník Fr. Ehrman 51 r. stár, šlechetný člověk, a pro vše dobré nadšený vlastenec. Byl za hojného účastenství venkova z města pohřben.

Jeho Veličenstvo císař a král František Josef zemřel 21 listopádu 1916 po 68 roce vlády a 86 roce života.

Celá říše zatruchlila nad skonem svého vladaře, jehož jméno s upravdovou úctou po celém světě bylo vyslovováno.

Hned dne 21. listopádu ujal se vlády panovník nový, jenž přijal jméno Karel I.

Dejž Bůh, aby byl větší, čím kdysi slavné paměti byl Karel IV., otec vlasti.

Světová válka

vypukla koncem července r 1914. Průběh světový a jak státy jeden po druhém do války zasahovali. Dočte se každý v dějinách dělo hrozné války. Zde buď poznamenáno, co týkalo se naší obce Březecké.

Když na Olomucku byla dne 1. srpna 1914 prohlášena mobilisace, nastupovali hned ke svým plukům všichni záložníci. Z naší obce s dětmi co aktivně sloužili, bylo hned ve vojsku 20 mužů. 15 domobranců nastoupilo do služby k odvedeným koním. Tito se asi za 3 týdny vrátili. Koní nastoupilo k vojenské službě 23 koní. V prosinci odebrány ještě 3 koně s postroji.

V září byly znovu odvody mužů kteří nebyli při pravidelných odvodech odvedeni. Pak byly přibírání starší vysloužilci. Pak v r. 1915 byly odvody od 19 roků až 45 r. stáří.

A když válka trvala déle, byli v r. 1916 odváděni 18 až 50 letí. Mimo do které neodvedli, byli opět za čas znovu přehlíženi a vždy některý za schopného uznán. Tak že málo kdo od 17. do 50 roků nebyl na vojně.

Při odvodech koní na jaře 1916 bylo opět 8 koní odvedeno, z nichž tři hned a dva do konce r. 1916 k vojsku odebrání byly. V r 1917 opět jeden kůň.

V r. 1916 a 1917 dostávali někteří při rolnictví více dovolenou na polní práce.

Též do Dovárem, kde se potřeby pro vojsko vyráběli, byli muži od vojska uvolňováni. Mnoho ženských sil bylo v Dovárnách a kancelářích zaměstnáno.

Světová válka 1918.

Stará léta. Na mouku, cukr petrolej vydávají se lístky, ale nikomu to nestačí.

Ceny výrobků jsou:

m. cent.	Pšenice	maximální cena 42 Kor.	pod rukou	200 Kor.
	Rýž	"	"	180 "
"	Ječmen	" 38	"	150 "
	Oves	"		"
	Proso	30		"
	Hrách	40		300
	Čočka	"		"
"	Seno	21	"	120
	Sláma	10	"	60
	Mák	200	"	800
	Len	40	"	
	Lněné semínko	60	"	300
"	Zelí hlávkové	22	"	160
	" kvašené Kilo	60 hal	"	2 K. 40 h
"	Řepka m. cent.			20 K.
"	Mrkev			20 "
"	Řepa stanišková	—	až 50 Kor	20 "
"	Cibule	—	—	600 "
	Káva Kilo			200
	Pepř "	—	—	120 "
	Kmín "	—		120 "
	Slanina "	10 Kor.	—	40 "
	Sádlo vařené Ki	14 "		60
	Šaty svátební	až 1000 Kor		800
	" všední			200 "
	Košile	—	—	20 "
	Boty mužské	až		250 "
	" ženské	—		100 "
	Cívka nití	bílá 1 Kor	—	60 "
	motar bavlna	" 9 "	—	25 "
	Mýdlo cent.	" 3 "	—	8 až 20 "

Registrace živnostenských listů:

Živitelé samotáři jsou divotkem
Kteříž to zmůžeš Akti 1740/1.
Zotiž Mnozí včelky divotvůj -- 46/1. 62

Za rekvirovaný hov. dobytek platili za ~~Kilo~~ živé váhy. 2 Kor 30 hal. až 3 Kor za Kilo živé váhy a 5% srážky. Maso se sekalo 7 Kor. 60 hal Kilo. max. cena. Od 20 března 1918 zvýšili ceny dobytka o 1 Kor na Kilo. Dobytka stav byl nedostatkem píce a nadaviceného rekvirování velmi stenčen.

Koní bylo z obce Březce k vojsku odvedeno:

v r.	1914	20 koní
"	1915	3 "
"	1916	2 "
"	1917.	
	1919	1 "

Na jaře r 1918 jest cena koní z volné ruky:
3000 až 10'000 Kor za koně.

Prasat krmných 15 až 20 Kor. za Kilo živé váhy
Jsno prasnice 200 až 250 Kor. za 700

1918

Během roku 1918 cena koní a všeho ještě více stoupala. až 15.000 Kor roku 1919 až 25.000

Cena prasat živé váhy 30 až 40 Kor

Sádlo vyvařené Kilo 100 Kor.

Druhé byty i látky:

Košile 60 Kor i více
Oblek 1000 " "
Mrkev 100 Kilo 50 Kor i více
Zelí " " 40 "
Řepka 30
Vodnice řepa 30
Husa 100 " "

Roku 1919 — 1920

Byla maximální cena obilí:

metr cent. Ječmen 75 Kor
Pšenice 80 "
Rýž 80 "
" Oves 75 "

Volné ceny.

" Proso 500 Kor
" Hrách 900 "
" Čočka 1000 "
" Mák 1100 "
" Lněné semeno 800 Kor
" Jetelové semeno 3500 "
Seno 100 "
Sláma 40 "
Mléko 1.20 až 2.40 Liter.
Máslo 40 " Kilo
Sádlo 40 " "
Jeden malý vrabčík 30 haléřů.

Koni 6000 až 25.00

1918.

Začátkem října kapitulovalo Bulharsko.
mato Turecko naší spojenci.
28 října zažádalo Rakousko o příměří, a
císař Karel vydal manifest, že Rakousko
přetvořuje se na stát samostatných
národů, na základě sebeurčení v rámci
Rakouska. Ale bylo již pozdě. Jednotlivé
národnosti. Poláci, Rusíni, Uhři, Čechoslovaci
Jihoslované, Němci, prohlašovali se za samo
statné státy bez spojení vespolného v rámci
Rakouska. Armáda v Italii se rozpadla a
neposlouchajíc více velení sta domů
Dne 29/10 prohlásim československý stát, a bylo
to ve Štěpanově ostavováno hned večer
vyvěšením praporů, a zpěvy.
Dne 30/10 byly o 9 hod slavné služby Boží jichž
účastnilo se: žactvo všech škol, obecní zástu-
pitelstva obcí Štěpánova, Březek a Libuše
korporativně, spolky s prapory, a mnoho
obecenstva že prostranný chrám všechny pojmou-
ti nemohl. Při mši sv. zpívány: Ejhle oltář.
pak figurálně z varhany, k obětování Sv. Václave
a po mši sv. Kde domov můj.
Pak před měšťankou po zahájení ze strany
obce, vystoupil na tribunu Děkan p. kaplan
Leo Pospíšil a na slova ze závěti Dr. Riegra,
aby národ český v neštěstí nezoufal, a ve štěs-
nezpýchal, svým jemu vlastním populárním

způsobem biřmovacího zástupu tak nehvátil, že
málokteré oko zůstalo suché.

Pak mluvil též velice pěkně p. Stanek
učitel z Nosovsad a za živnostnictvo p.
Tomáš Bednář. Pak šel průvod s hudbou
vesnicí na hutě a zpět na horní konec
a rozpáleck kde u měšťanky po poledni
se rozešel. Večer byla v sále u Vyhnánků
hojně navštívená akademie za řízení hor-
livého předsosty mládeže p. Viesra.

Na to ve čtvrtek dne 7. listopadu byly v
kostele slavné rekviem s libera které sloužil
Důst. p. kaplan Leo Pospíšil za všechny v
létě světové války padlé a zemřelé vojíny
ze zdejší farnosti. Při mši sv. provedl
pěvecký sbor na chóře krásně české rekviem
za řízení ředitele kůru p. ředitele školy
p. Fr. Londockého. Návštěva chrámu velik
mnoho věřících přistoupilo ke stolu Páně,
když Důst. pán po mši sv. četl dosti dlouhý
seznam padlých a zemřelých vojínů ze zdejší
farnosti, a k modlitbě za ně vyzýval,
zůstalo málo přítomných bez pláče.

Buh zehnej noveman státu československému

Prohlášen česko slovenský stát za republiku, ustaveno prozatímní národní shromáždění, zvolení ministři, a prvním presidentem zvolen p. Tomáš G. Masaryk.
S rozličnými obtížemi obsazováno české německé území a Slovensko.
Od 3 do 9 března kolkovány stávající bankovky a upisy válečných půjček.
Polovice bankovek zadržena proti podvržení.
Kolkovány též vkladní knížky, akcie, cenné papíry a pojistky životní.
Má býti též soupis majetku.

Volby do obcí. Volby do obcí dle rovného práva, a poměrného zastoupení odbývaly se 15 června 1919.

Válka s Maďary. V červnu 1919 má náš Č. S. stát válku s Maďary, kde povstala vláda bolševická, o Slovensko.
Velké nepokoje a boje ve Vídni, Rusku, Polsku, Ukrajině i v Německu.
Mírová konference v Paříži nemůže jíti dále než 22 června 1919 býti hotova.
Spor o Těšínsko s Poláky trvá. Má býti rozhodnut hlasováním lidu na Těšínsku.
Nedostatek uhlí a petroleje v r. 1919 velký.
Drahota v oděvu a šatstvu čím dál větší
Dobytek se rekvíruje dále za 2·50 až 3·60 Kor za Kilo živé váhy a 1 Kor zemského šoplatku.
Obilí a zeměplody zabaveny. Rolník v Březce má odvésti příměrem 75 m. ch. obilí a 10 ch. zeměplodin za cenu: Žito 80 Kor cent.
Pšenice 50 " "
Ječmen 75 " "
Oves 55 " "
Řemačky 28 " "

1920

13 a 14 ledna velká voda na Moravě, až hráze přetékala ač snih nebyl.

V únoru odešel Důst p. kaplan Leo Pospíšil jenž byl po 5 roků po odchodu šlechetného a lidumilného Důst p. Josefa Dočkala do Dětřichovic kaplanem ve Štěpánově.

Byl to horlivý národovec, a pro své šlechetné nadšený. Byl populárním řečníkem, a přednášel pro velkolepou akci „Českého srdce" po okolí i dále v okresích, tak že příčinám jeho neunavným jeho, a též přednosty na nádraží p. I. Viesnera bylo ve Štěpánově a okolí přes 30 dítek z Prahy ~~um~~ dobrodinou umístěno, a mnoho potravin do Prahy a jiných měst odesláno.

Po něm přišel z Trnávky do Štěpánova za kaplána Důst. p. Josef Pala.

Volby do Nár. shromáždění konány dne 18 dubna 1920. Volilo v Březce 146 voličů a obdrželi hlasů: 25, do senátu

Volby do nár. shrom.

		do nár. shrom.	do senátu
1.	strana soc. demokratická	67	71
2.	~~Nár~~ Nár. sociální	10	1
	nár. demokratické	3	3
3	lidová	23	22
4	živnostenská	3	1
5	Modráčkova	10	
6	Republikanská	30	29
7	něm. soc. demokr.		1
8	Deutsche Nationale		1
9			
10	Židovské		
11	Bauern der Landvolke		
12	Freiheit partei	146	129

do senátu volilo 59 mužů 70 žen

1920

Silnice na zámecké domky zavrtyam zámecké. Až se na to pozemí vokovany z kraza vrytmikem předce mísledkem, drahoty dílnych sil, a potahů které dovážely štěrk a písek, bude to stát bez mála na 3000 Kor

Maximalní ceny obilí na rok 1920–21. stanovený:

Pšenice	195 Kor.	pod trestem až 600 Kor,
Žito (rež)	195 "	ke se tem neuvedla.
Ječmen	190 "	
Oves	160 "	
Mák	450	
Hrách	450	
Proso	300	

Sádlo volne 1 Kilo 40 Kor.
Maso 24 Kor.
Mléko 2·40 K.
Piva Litr. 3·00 Kor.
Vejce kus 20 hal. Kořalka " 30 Kor.
až 1 Kor 50 hal. Máslo 40 "

Po 1. lednu 1921. Vše lacinější všechno.

Rolnik z Břežce měl na kontingent průměrem odvádět asi 60 ctů, ale nikdo dodati
4 roky vsechno odvesti nemohl
Stát mení majetnym prodával moukn poměrně lacino, tak že na to mnoho doplácel. Továrny na to z každého dělníka i živnostníci platili jednu Kor. denně, a majitelé pozemků z meřice pole, dvojnásobný nebo jednonásobný výnos katastrální.

Daň z obratu. Válec deně všechny velmi stouply a mnohé nove zavedeny, jako 1% daň z obratu. Vše co prodáme a vše co v domácnosti snime a s kramíme, musíme z toho platiti 1%. Dělá to pro rolníka na 800 Kor. ročně. A chtějí to zvýšit na 2. procenta.

190.

Dávka z majetku

V r. 1920 sepisován a přiznáván majetek ve dle dějších vysokých cenách pozemků dobytka a jiných věcí k vůli dani z majetku. Tak odhadnut jeden pšlán v Březce i s příslušenstvím průměrem na 140·000 Kor. a činila by z něho dávka asi 10·000 Kor.

Klesání cen dobytka

Na jaře r. 1921. počaly ceny dobytka značně klesati. Tak koně z 20·000 na 10·000 Krávy z 10·000 na 5000, Vepřový dobytek mrtvá váha z 28 Kor na 12. Kor a Kilo. Podsvinčata ze 300 Kor. na 150 Kor., kus.

Ceny látek, obuvi, nářadí, uhlí a jiných potřeb, jakož i pracovních sil však dosud neklesly. Zimník 1500 body 500 Kor.

Služné kělediným, které obnášelo před válkou 200 Kor. ročně, skoupalo na 400. na 800, na 1000, a v r. 1920 až na 1600 Kor. r. 1921 až 2000 ročně. Ale proto ještě pro drahotu látek a obuvi ještě se mnoho ošatiti nemohou. Maso jest za 16 Kor. Kilo, sádlo 35 Kor. máslo 30 Kor. Kilo, vejce 60 hal. kus.

Regulace Moravy

Morava regulována pod pozemky Březeckými. Započato v září 1920. Obecní kout v zásteře bude přeříznut.

Povodně

V lednu r 1920 byla na řece Moravě velká povodeň jak dávno ne. Překvapila hráze ač ledu nebylo. Spojení z Lazcem Hradiskem bylo možné jen na člunech, ač sám Morava již jest z Regulována. Jiné řeky byly též velmi rozvodněny.

Elektrisace obce.

Na podzim r. 1920 zařizováno elektrické světlo do obce Bříze ze Štemberské elektrárny. Spojovací síť jsme ze Štěpánova zařizovali sami a platili. Práce stála, a potřeby dodala firma Křižík v Praze. Stálo to proměnáto když dá jako i dala ~~za~~ měděný drát zač.

Zařízení v domech platil sobě každý sám. Štemberská elektrárna zavazala se dodávati nám proud jedním kilowattovou hodinu bez mála za 2 kor. Družstvo pak bude muset vybírati za hodinu větší obnos, aby se vyložený náklad umořoval. Do Vánoc se již všeobecně svítilo

Pro jednodlivce v gruntě stál náklad se zařízením a připojením na síť asi 4500 Kor průměrem. Stálo přípojadla 600 Kor. jedno, jedna žárovka 26 Kor. Zřizovali jsme elektrisaci, když ceny stály na nejvyšším stupni. Bylo snad lépe počkati, neboť petrolej byl již v libovolném množství za 2 Kor litr k dostání a věci elektrické na jaře též již k cenimky.

Na osvětlení návsi zřízeno 8 lamp.

Budeli velkolepý projekt elektrisace Moravy proveden a zelé republiky, pak by naše vedení bylo převzato do všeobecné sítě.

Po regulaci ~~Oskavy~~ Oskavy mělo se obecní rybníky více zarybňovati neboť rychle vysychají. Rybník Obec má za to od regulační správy obdržeti Kondelmrátkrádu 4000 Kor.

se prodán. Již dříve prodal obecní výbor louži, tak zvanou „Dlouhou" na ní spozemky hraničících sousedům, kteří ji sami zavezejí, a ku svým přičleňují.

V únoru r. 1921. usnesl se obecní výbor, aby dřívější rybník zvaný „Kondelnice" na severní straně trojúhelníka dvorů ~~toto~~ se výměře asi ... prodán byl.

Koupil jej Josef Mrkášek, rolník čís 2. za ... □ metr. s podmínkou, že do roku postaví sám domky.

Byl též návrh, aby tento rybník společně navezen byl, an materiál nedaleko při regulované Oskavě k dostání jest.

Namítalo se, že by to mnoho stálo, že zdarma nebo lacino by všickni voziti ~~tu~~ nechtěli. Zamýšlelo se, že na tom navezeném rybníku zřídil by se volný, stromy a křovím osázený park, a domky stavěti by se mohly za ním ~~na~~ též na obecním pozemku.

Návrh padl, a s ním vzácná okrasa obce. Ukázali jsme se malými vůči našim otcům, kteří jednotou a obětavostí na ten čas zdánlivě nemožné „zavezení louží" na veselici provedli, a návsi tak upravili, že málokterá obec návsi tak upravené má.

Silnice ke Štěpánovu

Na podzim r. 1920 a v zimě, která byla velice mírná, stavěna silnice na obojovací cestě od Březce ke Štěpánovu. Stavěla ji obec Štěpánov, která nebýti lichnavosti Štěpánova, již dávno postavena býti mohla, již kvůli dítkám školu ve Štěpánově navštěvujícím.

Nový arcibiskup

Na podzim r. 1920 vzdal se arcibiskup kn. baron Skrbenský arcibiskupského stolce Olomouckého, a na přání celé Moravy jmenováván papežskou stolicí arcibiskupem dist. p. P. Antonín Cyrill Stojan. Byl dne 3. dubna 1921 papežským nunciem Mikaron za slavného a četného účastenství celé Moravy slavnostně posvěcen. Přijelo asi deset zvláštních vlaků.

Narozen 22 května 1851 v Benově u Přerova.

Zemřel 29 září 1923, a pochován slavně na Velehradě, jejž tak miloval, a pro jehož slávu a význam tolik pracoval.

Byl to muž lidumil, jakých málo, a svaté paměti.

Brzy na to jmenován arcibiskupem Olomouckým Dr. Leopold Prečan, rodák z Vel. Týnce u Olomouce.

Byl 30. prosince 1923 na biskupa vysvěcen, a nastolen.

Roku 1921 - 1922.

nemuseli jsme již na kontigent tak mnoho jako dřívější roky obilí odvádět. Každý rolník v Březce 13-14 mchů žíta nebo pšenice. Rok 1921 byl velice suchý, ale obilí velmi sypalo. Nepršelo jak jednou v květnu 17/6 a něco málo 13/6. 20 června mráz, že zemáky částečně umrzly. Nepršelo až v půl listopadu a to nemnoho tak že podzimní obilí nevzešlo ~~až~~ pomě- náž v prosinci silně mrzlo, až ve Vánoce a to jen víž vystrčila špičky, pšenice vůbec nevzešla. V lednu a únoru silně mrzlo a byla samice.

Sucho

Pšenice se musely na jaře téměř všechny zaorat. Víž jest též slaba.

Ceny kontigentního obilí víž a pšen. 190 K
Na jiné všechno nebylo již vázané hospo- dářství státní, a byly ceny ve volném prodeji

		cent		cent
Pšenice	do Vánoc	420 Kor.	na jaře	320 Kor.
Víž	"	390	"	260 "
Ječmen	"	350	"	250
Oves	"	330	"	240
Brambory	150 Kor.	480	"	450
Hrách	"	1400	"	1400
Mák	"	3 Kor	"	2 Kor 50
Mléko	Lidr	48 "		42 "
Máslo	Kilo	7 "		2 "
Tvaroh	"	4 "		-80
Vejce	kus	12 "		18 -
Masa	Kilo	34 "		24
Sádlo		300		2.50
Seno	cent			

1916 zajatci Rusové

Podotknouti též dlužno, že poměrně v r. 1916 již vesměs muži středního věku na vojně byli, a k práci polní jen mladíci 15–16 ti letí a do skrovně k dostání, zažádali jsme u úřadu o přidělení voj. zajatců na práci. Dostali jsme jich do obce 12. vesměs Rusové a velice hodní lidé. Měli jsme až do podzimu r. 1918. každý jednoho.

České srdce. 1918. 26/3 Dojelí.

Poměrně nedostatkem potravin v městech zvlášť dítky podvýživou trpěly, utvořil se v Praze spolek „Českého srdce" a vyzýval o zasílání přenes a potravin na jich podporu. Též vyzýval, aby kdo může, dítky sobě do opatrování vzal. V naší obci byli umístěny 5 dítek, 4 děv: čátka, a jeden hošík, všichni z Prahy. Umístěny byli: u Zbořilů čís. 4 hoch, u Urbášků čís. 6., u Oplustilů čís. 14, u Lomu čís. 16, a u Vychodilů čís. 18, děvčátka. Navštěvovali školu, vyjma dvou děvčátek které byly pod 6 roků, a byli ve víc jak rok.

Sebralo se v Březích též přenes i potravin, které do Prahy odeslány byly.

Předsedou a duší této akce pro Střeš-nov a okolí, byl předseda nádražní ve Střešnově p. Visner, a duší pan kaplan Střešnovský p. J. Leo Posprišil.

1918 chřipka.

V r. 1918 na podzim povstala nemoc „Španělské chřipka" nazvaná. Mnoho lidí na ni zemřelo. V Březcích 5 osob. Dvě dosti mladé ženské, dvě dívky, a jeden + zajatec Rus, co byl u Pešinů.

1915 Vysazení Italové.

V červnu r 1915. když též Italie vypověděla Rakousku válku. byli na Olomoucko a jinde dovezeni z bitevní čáry, Italové. Někde jako na Šternberku, opět Poláci.
V Březcích jsme jich dostali 40. osob téměř všichni z města Levika. Práci krom svou rodinu nenáviděli.
Ačkoliv dostávali podporu, měli jsme s nimi dosti obtíží. Byli zde až do převratu v r. 1918. Tři zde zemřeli, a tři se narodili.

Sucho. Jako rok 1921., tak i rok 1922 byl neobyčejně suchý. Zvlášť v r. 1922, kde nebylo již žádné spodní vláhy a zimní vláhy nedostatečně. Říž a pšenice suchem na podzim r. 1921, nevzešli. Říž vzcházela o vánocích, a přece udržela jak tak, ale pšenice museli býti na jaře zaorány většinou, a které se nechali, mnoho z nich nebylo.

Ječmeny z prvu pěkné, i jarní pšenice, ale vyčerpavše malou zimní vláhu, a když v květnu ani v červnu nepršelo, špatně se vymetaly. To by bylo i Dědinách za Moravou, Přikazích a t. d. ještě horší.

Jeteliny strniskové, suchem v r. 1921. zaschly, a v r. 1922 pak nebyly žádné. Sena málo, otavy v r. 1921 žádné, v r. 1922, že se z nich a pak trochu shrabalo, předce něco.

Řepě cukrovce ještě nestačily, zůstala malá chrást byl. Z měřice průměr 40 metů, a v r. 1921 jen 25 metů řepy a chrást malý. Cena cukrovky r. 1921. – 26 Kor. a r. 1922 – 17. Kor.

Následkem stoupnutí ceny našich peněz, a nízké ceny peněz okolních států dováží se potraviny k nám levně, a my ač nemáme mnoho na prodej, musíme to dáti poměrně lacino; A co kupujeme od oblečku, a řemeslnické práce platíme málo laciněji jako dříve. Příjem ani výdání nebude žádnému stačiti. Velká nouze o píci a slámu. Brambor mnoho. Dobytek hubený, musí se prodávat, mnoho se za něj nestrží. Sotva po válce dály se chlévy trochu do pořádku, musí se opět vyprázdnit.

198.

Ceny obilí a potravin v lednu r. 1923. m. cent.

	v lednu 1923		v lednu 1924	
	cent		cent	
Pšenice	170	Kor	180	Kor
Rýž	100	"	140	
Ječmen	120	"	150	
Oves	120		130	
Kukuřice	150		140	
Proso	180		180	
Hrách	420		450	
Čočka	700		700	
Rýže	280		300	
Vikev	210		160	
Mák	800		550	
Semeno jetel.	1800		1000	
Máslo	Kilo 28		28	
Sádlo americké	13	Kilo	12	
" domácí	20		20	
Maso	12		14	
Pivo liter.	3.		2.60	
Seno	200	cent	60	
Sláma	90	"	40	
Uhlí	38	"	32	
Dřevo pal.	60	m. metr	60	
Brambory	15	cent.	60	
Mléko	1.50	litr.	1.40	
Otruby	60		100	

Nezaměstnanost.

Protože dle vyšší ceny našich peněz, a nižké ceny peněz okolních států, nemohou tyto od nás neb jen málo kupovati, nastala ve všech oborů průmyslu a řemesel velká nezaměstnanost, zvlášť v železářství. Mnoho tisíc lidí jest bez práce. Stát musí dávat jim podpory.

2.

Za jednu naši korunu dostane se:

Rakouských Kor.	1000	Kor
Maďarských	70	"
Německých	1000	marek
Polských	500	"

Dávka z majetku.

Dávka z majetku vyměřena úřady 1922. Naši jednotkový rolníci v Březcích platit 18 až 32 tisíc Kor., a domkaři 100 až ve 6ti půlročních dávkách.

Podány proti výšce daně rekursy, a bude snad něco zmírněno.

Daně a rozličné dávky vůbec velice stoupky. Kdo před válkou platil 16.000, platí dle v r. 1921–22 – 4 až 5 tisíc Kor daně.

Výlohy na Oskavu.

Též výlohy na regulaci řeky Oskavy stoupli. Nebyla do války ukončena, a drahotou pracovních sil se celkem zdražila. Výlohy na jednu míru inundačního pozemku, byli by stály asi 50 Kor., a dle budou státi asi 3000 Kor. To musíme platiti, ač by pozemek ten dle lacinější se koupil.

Rok 1922.

Stavba domků.

Roku 1921 postavil Josef Urbášek čís. 2. na koupené „Kondelnici" dva domky z jedné, z cihel. Postavil je na bývalé louži „Kondelnici, kterou obec Březce Josefu a Anežce Urbáškovým na stavbu domků prodala a kterou on, a částečně regulační správa hlínou z Kuzovského od regulace Oskavy zavezli.

Roku 1922, postavil Jos. Urbášek na téže ploše opět dva domky, částečně z cihel, částečně z vepřovic, všechny taškami červenými kryté.

Cena domků a pozemků.

Každou ku půlku prvnějšího domku ceníl na 60.000 Kor. Tolik asi stála prý stavba. Jednu půlku prvnějšího domku prodal Svobodovým sestrám za 60.000 Kor. a dostanou státní pomoc, „urokování". Mohli to konfiti jen proto, že jim bratr z Ameriky pomohl dolary, když jeden dolar měl cenu 68 Kor. Českých.

Stát na podporu stavebního ruchu, aby nedostatku bytů odpomoženo bylo, dával podpory.

Jeden domek r. 1922. postavený koupil J. Stratil z Lidovle za 38.000 Kor.

Následkem z nehodnocení peněz, stoupla cena pozemků a domů v létech 1918 - 1921 velice. Prodávány pololány za 250.000 až 400.000 Kor. Pozemky za 2000 - 4000 Kor.

V r. 1922, když cena obilí a masa klesla, klesla i cena pozemků. Ač ještě menší prodeje měly cenu dosti vysokou, prodávala se ve Slepánově již za 800 Kor. měřice.

Cena domků. Domek čís 10 v Březce prodal se v r. 1915 se 1½ měř pozemku, za 2400 Kor. Pak hned tentýž domek bez pozemku za Kor
a za rok na to Kvapilovi za "
ač značnou opravu vyžadoval.

V Na podzim r. 1922. prodal Štěpán Nečesaný domek čís. 22. bez pozemků za 18.000. Kor. a pozemky od něho na 1½ měřice Teodoru Troffovi za 3000 Kor.
Téhož roku na podzim prodán domek, vyměnkářský od čís 3. od Jana Petra Fr. Knorovi, hutnímu Jelníku za 26.000 Kor., bez pozemků.

Obecní rybník.

Z obecního rybníka, jenž po regulaci řeky Oskavy suchý, a ladem ležel, prodala obec sousedícím domkům každému část. Každý, bylo jich pět přikoupil asi sobě ~~m~~ □ metru. ~~Ob~~ za ½ Kor □ metr.
Obec stržila za to Kor.

Rejdiště pro dobytek. Z ostatního rybníka zřídilo družstvo pro chov dobytka nově v Březcích u Avoře ne, rejdiště, kde by mladý dobytek a hříbata prohánětí se mohly.

Rejdiště toto, z něhož družstvo obci něco platí, ohraničeno ve výměře asi dvou měřic plotem z latí, urovnáno a zřízena dem studně.
To vše zřízeno z jara r. 1922.
Na jaře r. 1923. budou tam zasazeny stromy. Dosud výlohy na to stály Kor
Družstvo obdrželo na to subvenci v obnosu 3000 Kor.

Školství.

Školní obce Štěpánov a Březce, nesou proti jiným školním obcím nepoměrně velký náklad na školy. V r. 1921 přiškolena do Štěpánova obec Krnov, která ale nemá mnoho přímé daně čímž málo platit pomůže. Celkem k počtu žáků a summě daně přímých jest proti jiným školním obcím velký nepoměr.

Ve Štěpánově jest 7 tříd školy obecné, a 4 třídy-školy měšťanské.

Pak na hutích jest dvojtřídní škola německá, která v zimě r. 1923 se jednotřídkou stala.

Výdaje na otop a věcné potřeby školní na rok 1923 jsou rozpočteny na 4923. a školní paušál 242 K na platy učit. 676 K.
V r. 1922. obnášely ve skutečnosti . . .

Daní přímých má r. 1923 Štěpánov: 35.609 K
" " " " Březce 2944 K

Na každou Korunu daně, připadá na věcné potřeby k placení 200 % Kor

Dostane se sice z cizích žáků, kteří měšťanskou školu zde navštěvují, něco ale to sotva stačí na školní paušál, a 23% příspěvek na platy učitelské co se do Sternberka odvádí, činí 918 K.

Obec Březce nevybírá od r. 1905 ze žáků školní plat, ač posud zákonem dovoleno to jest, a bylo by to potřebné.

Dluhy obecní.

Roku 1914, měla obec Březce dluhu 54.000 Kor v ústřední záložně v Olomouci vypůjčených. Dluh tento povstal stavbou měšťanské školy, v r. 1911. a stavbou silnice r. 1913. Stavba silnice a kanalisace stála obec 45.000. Od r. 1912 vybírala obec 508 % přirážku, a byl by býval dluh tento r. 1920 umořen. Ale v r. 1917–1918, musela obec na válečné půjčky 30.200 Kor. upsati, které u zemědělské banky v Olomouci 22.000, a u Hypoteční 7400 Kor. vypůjčeny byly. Nebyl to vlastně dluh, neboť se úroky z válečných půjček nejen úrokovaly, ale i umořovaly.

Však po převratu, když stát, (republika) je úrokovati přestal, stoupnul dluh přes 30.000 Kč. Měly-li válečné půjčky býti uznány a úrokovány, musela obec 25 % z nominální hodnoty složiti, a ještě znovu tolik na IV státní půjčku připůjčiti. Máme tedy začátkem r. 1923, obecního jmění aktivního:

Ve III státní půjčce 5%	45.300 Kor.
Kmenového jmění	1.450 "
	46.750

Na to má dluhu, když ještě v r. 1922. na zařízení elektrické, obec vypůjčiti musela:

Ve spořitelně rolnické 6%	30.000
U státního bank. úřadu 6%	20.800
U soukromníků	13.600
	64.400,

Mimo to má obec Dluh na zaplacení regulačních prací na Oskavě, jehož výše posud zjištěna není.

Obec platí přibližně ročně na úrokování splácení 500 % přír. nesčítáč.

Vzpomínka na Fr. Žižku.

Roku 1856 koupil pullán čís 5 v Březcích, František Žižka za 9000 kon. mínc. nebo 22.500 zlatých. Tento Fr. Žižka byl mlynářem, měl mlýn v sousedních Benátkách. Manželka jeho nesrovnávala se s jeho rodiči, proto koupil grunt sem v Březcích, ačkoliv byl jediný syn. Ale manželka jeho nebyla opět spokojena, jsouc z města, říkala, že ona se za selku nevdala. Neváţila si ho, a do města odcházívala, až úplně odešla ačkoliv Fr. Žižka byl hodný člověk, a na ten čas dosti vzdělaný, neboť nějaký čas studoval.

Brzy grunt prodal, a byl se svými rodiči na mlýně v Benátkách.

Pokud byl v Březcích, byl velice platným členem obecního výboru, zavedl přesnější úřadování, a vedení obecních knih a protokolů.

Zvlášť činným byl v buditelském ruchu národního života. Nemaje spokojenosti a lásky v rodině, věnoval svoji lásku a schopnosti probouzejícímu se národu. Súčastnoval se všech dřívějších národních sjezdů, zakládal spolky, tak „Občanskou Besedu“ ve Štěpánově, jednu z nejstarších, která posud trvá.

Spolu s Vidermanem, pozdějším nadučitelem v Nákle, Rudolfem Drlíkem nadučitelem ve Štěpánově, P. Rudolfem Lukešem, kaplanem ve Štěpánově rodem z Mor. Ruzové =

který pro národní projevy svoje žalářován byl, pořádali oblíbené tenkrát besedy, a Žižka zvlášť pomáhal činně i hmotně národní věcem probouzeti.

Asi r. 1863 vymohl a vypravil Fr. Žižka zvláštní vlak do Prahy k 16 květnu na pouť Svatojánskou za sníženou cenu. Ačkoliv vlak tento měl výjezd ze Štěpánova, ne z Olomouce, a vzdálenější účastníci museli již den před tím do Štěpánova na noc se dostaviti, (vlak vyjel ráno), bylo účastenství obrovské. Má sestra též jela, a co chlapec odjezdu přítomen, vidím pořád pana Žižku, jak okolo vozů pobíhal, a když všechno umístěno bylo, na trubku zatroubil, a vlak se hnul.
Když se ho pak tázavali, vypraví-li na rok opět vlak do Prahy, nechtěl o tom slyšet, že sám se již vícekrát tím mrzet nebude.

Ale společnost státní dráhy pochopila, že výpravou levnějších zvláštních vlaků měla by výdělek, a počala sama k pouti Svatojánské zvláštní vlaky za sníženou cenu (5 zl. sam.) do Prahy vypravovati.

František Žižka narodil se r. ve starobylém mlýně v osadě Benátkách, k obci Mor. Fluzové, jako jediný syn. Zemřel v roce 1866 a pochován za velikého účastenství obecenstva a spolků na hřbitově v Mor. Fluzové.

Benátský mlýn

Mlýn vedl jeho otec dále, a když zemřel, provdala se jeho druhá žena za mlynáře Jana Meitnera, a po jeho smrti jeho druhá manželka pronajala mlýn Jos. Morávkovi. Při regulaci řeky Oskavy r. 1902, prodala Meitnerka vodní právo. Mlýn bez vody koupil jistý Neideker a mlel pohonem strojním. Opět to prodal, a koupili mlýn Plaček a Žák. Žák ho měl Žák sám, a zavedl sám elektrický pohon r. 1921.

206

Uchwała Roku 1723. Od Uchwały zabronienia
gdy. Tym wszystkim, gdyby nie Taborowi Uchwały
wiec ich. Tak za Uchwały Obiorem Bijlgaal
od obcych Uchwały, tak Obiegania, a
wszelkie Tym Uchwała, gdyby ich
Obiorem Obiegania, a Uchwały
chowanie Uchwały, a gdyby Uchwały,
Uchwały Taborowi wiecz wiadomości, że dla
Uchwały, nabożnie wiadomości, Uchwały Obiegania
wiadomości Taborowi Uchwały, że Uchwały Uchwały.
Rachunku Uchwały Uchwały Uchwały Uchwały
że wiadomości, że obcych obiegających Uchwały Taborowi
mości. Uchwały Kontrybucyi Uchwała Uchwały obcych Uchwały
wie. gdyby nie gdyby, nie ich Uchwały Uchwały
nie obcych Uchwała Uchwały obcych nie Uchwały
Obiegania Uchwały w Taborowi Uchwały Uchwały
wich, nie Taborowi nie Uchwały Uchwały
Uchwały Uchwały Uchwały Uchwały Uchwały
Uchwały Uchwały Komisyi wiecznej, że Taborowi od
Taborowi Uchwały Komisyi Uchwały nie
budowi czuie Uchwały.

Postanowienie Uchwały Uchwały Uchwały
abo, nie Taborowi Uchwały Uchwały
Uchwały obcych Uchwały, że nie Uchwały
Taborowi Uchwały w Uchwały Uchwały
Uchwały Uchwały Uchwały Uchwały.

Uchwały

Ze strany 138 a 162. 1923. Pokračování posloupnosti starostů

Starostou zvolen Kráčmar Jan rolník čís. 11. náměstkem starosty Matys Václav domkař a radními: Peřina Bohumír, a Vursl Fr. ant.

Do finanční komise:

Vychodil Václav, Loun František, Mrbáček Josef, Oplustil Štěpán, rolníci, Fiala Fr. a Hampl Jos.

Roku 1927.

byla volba obecního zastupitelstva dne 16 září r. 1927.

Tentokráte nestala se dohoda jako již po dvakráte bez volby, a změřili se síly volbou lístkami, ale poměr zůstal tentýž. Bylo zvoleno z občanských stran 7 členů, a ze sociální a komunistické strany 5 členů do obecního zástupitelstva.

Z občanských stran byli zvolení:

Vychodil Václav, Loun Fr., Peřina Bohumír, Oplustil Vojtěch, Zbořil Franta, Kráčmar Jan, rolníci, a Hampl Josef domkař.

Ze sociální strany:

Pinkava Albert, Matys Václav, Fiala Fr., Vykopal Josef, a Dostál Josef, vesměs domkáři a tovární neb železniční dělníci a zřízenci.

Při volbě obecních hodnostářů dne 5/11 zvolení: za starosta, Oplustil Vojtěch, rol. za náměstka: Vykopal Josef, domkař a železničář, I radní: Peřina Bohumír rolník, II radní: Dostál Josef, domkař

Do finanční komise:
Loun Frant. Kráčmar Jan, Oplustil Štěpán
Fiala Fr. Klumpner Karel, kovář,

Roku 1931.
byla volba obecního zastupitelstva dne 20 září,
Volba ~~se~~ nebyla, byla dohoda, kompro=
mis, na 7 členů z občanské, a pět ze
strany sociální.
Z občanských stran byli zvoleni:
Oplustil Vojtěch, Peřina Bohumír, Loun
Fr. Dokoupil Stanislav, Vychodil Josef
Petr Jan, rolníci, a Hampel Josef. domkař.
Při volbě obecních hodnostářů v listopadu
zvoleni: za starostu opět Oplustil Vojtěch
za náměstka opět Vykopal Josef, I. radní
Peřina Bohumír, II radní; Čikl Fran
ze sociální strany jsou v zastupitelstvu:
Čikl Fr, Vykopal Jos. Kazal, Durst
Fr. a Kvapil Fr.

OBECNÍ ÚŘAD 1758

Poznamenánj o obcžin dolnostepanowských hranic z Březekhymy ze 1687.

Weitah z Smilky gens slowie

Protocollum Rerum, Scitu, et memoria dignorum Monasterij Praditensis.

Obmezenj Hranicz aneb Hage Obcžinu Březenského a Obcžinu Dolnj Stiepanowské a Bzowské zatrženj. fol: 170.

Letha Panie 1687. Dnie 2. Decembris:

Hranicz Březenské gižz od W: Mt: Jana Prelata Norberta Zielezného Potwrzenj ze.ze.

Kolu z nichžkoliwěk Obcžinami; Kterjž sau wzgledem Hlubokosti mirkj, prowlizowe, a gakby se Zamkem Gaterinj mirkj Obcžinu Obcžy dolnj Stiepanowské a Bzowské, wzjwe a Vstanowenj o Přjtomnosti W: Hlawkowa Luttrowského Prowisora, a Matheege Litoharka Gegtmana, a Jana Hlika Hlawy Dolnjho, kterjžto gednym Zamkem obkazowe a wgistiwe chtěgj, Kterýžto Zamek, gedeu od Březenského započjnagj Gako se nagjžge: W Zamek gmenugj Hlawnj Galobžinu gest od Potoka Březenského Ostrowa ne „ 2. sthy. od toho „ 2. gest Galobžinu wzdaly ne „ 70. kroků. Item „ 3. gest wzdaly „ 71 kroků. od toho 4. „ 4tém gest „ 70. kroků. od Hle Hateg gest wzdaly „ 29. kroků. Mezy 4.

Šestemu 65. roku. Item Sedmemu 72. roku.
Osmy rámec vystoupaly 50. roku, Item devátý
rámec, vystoupaly 45. a desátý 23. roky. Item
Jedenáctý rámec, vystoupaly 27. roku. Dva-
náctý rámec vystoupaly 51. roku. Item Třináctý
28. roku. A Item Čtrnáctý rámec se mnohé po-
mohl. Patnáctý ale vystoupiti malovati
se 31. roku. Šestnáctý ale vystoupa 14. roku.
Item Sedmnáctý rámec vystoupaly 28. roku, Item
Osmnáctý rámec vystoupaly 40. roku. Item
Devatenáctý vystoupaly 52. roky, Item Dva-
cátý rámec, vystoupaly 25. roku. Ostatek Dva-
cátý Item, ale poslední rámec když vždy
mu 40. roku.

Když se tím Obrazem Obrazu, chvalte Milosti
stalo, ale vždy mnohým nic zdvořáctví Stvořitele
na Obrazu vždy; Kteréž povinni buďte Obrazu
Obraz tuhý vždy tuhý Obraz vždy stvrzovati, a bez
Oklamání se v Blednosti, nikdy hrubého obrazu vy-
hnuti nevystavovati.

Stalo se Ao
a Die 17 Sept.

Za Vegss Jmenovaná Příbuzná
se Vzdělaným v Jeho Milosti Jana Prelata
Hradišťského.

Jako by naše republika již vše zajištěno měla, a spory třídní i politické se mírniti měly, povstal v r. 1919 ještě spor náboženský.

Útoky proti církvi římsko katolické se více a více stupňovali, a když i někteří nespokojení kněží se k tomu přidali, založena nová církev „Československá" nazvána.

Ač mnozí učení a vlast milující muži od toho zrazovali, a církev římská všemožné úlevy a výsady Československu povolovala, nedalo se hnutí nové církve již zadržeti. V zájmu československého národa našeho, jest toho sporu co litovati, neboť nepovstal z náboženské horlivosti, více ale z náboženské lhostejnosti, a zásti předáků kteří novou církev zakládali.

Tak povstal nový spor v Českém národě v městech, vesnicích, i v rodinách. Němci se tomu vyhnuli. (jsouce svobodnější.)

V naší obci hlásilo se při sčítání lidu 1/1 1920, 20 osob, ale pak jich přibývalo, zvlášť když se usadil v novém domku Jos. Hrbáčka a ubytoval kněz nové církve i s manželkou, jménem Josef Leixner.

V roku 1922, příslušníci nové církve v Březích, počtem asi 130, žádky v to počítaje, zažádali o povolení, aby ve zdejší kapli své bohoslužby konati mohli. Obecní výbor většinou hlasů

Česko slovenská církev.

k tomu svolil, ale od farního úřadu podán proti tomu protest, a okr. hejtmanství rozhodnutí obecního výboru zamítlo, a když se k místodržitelství odvolali, byli opět zamítnuti.

Podobně stalo se i v jiných obcích se spolužíváním kostelů, kde násilné bouře o kostely s potřesením mnohých osob skončily. Zde mívají bohoslužby v tělocvičně školní ve Štěpánově.

V roku 1924 rozdvojila se církev československá, na „československou" s biskupem Farským v čele, a církev „česko pravoslavnou" s biskupem Gorazdem Pavlikem.

Nyní mívají bohoslužby ve Štěpánově v tělocvičně svoje, což bez sporu se neobešlo. Někteří vrací se opět do římsko kat.

nový kostel, pravoslavný

V roku 1927 postavili sobě pravoslavní nový kostel, naproti výtopnankové hospody, a v roku 1928, byl tento kostel začátkem června za velké slávy posvěcen.

Náklad na to nesli a pracovali při tom pravoslavní, něco přispěl stát, a něco dobrodinci.

Nadučitel. Roku, 1923 odešel ze Štěpánova na zasloužilý odpočinek do Olomouce p. Frant. Soudocký. Byl učitelem, pak po svém tchánu p. Jos Flyblovi nadučitelem ve Štěpánově 38 roků. Byl to milý člověk, a vzorný učitel. Za svoje zásluhy o školu a kostel, jmenován při svém odchodu, čestným občanem obce Březecké.

Prodaný grunt. Roku 1923. prodána rolnická usedlost čís 17. v Březcích (pololán) od manželů Jaroslava a Marie Dráphalových, panu Tomáši Vyvozilovi a manželce, za 135.000 Kor, a za inventář živý i mrtvý 50.000 Kor., úhrnem 185.000 Kor. Bylo to pozdě na podzim již bez úrody. Podzimní obilí bylo zaseté, zásoby zůstaly jen na jarní zasetí, a výživu domácích a dobytka do příštích žní.

Dávka z přírustku Za, od r. 1914 prodané, nebo postoupené usedlosti a trozemky, platila se prodavatelem neb postupitelem, zemská dávka z přírustku hodnoty. Objekt byl znalci z obce odhadnut dle ceny prodejní v r. 1912, a dle ceny při prodeji neb odstupu. Rozdíl byl zdaněn mezi příbuznými méně, mezi cizími až 25 procenty. Obec z toho má dostati polovic, až 85 %

Rozdíly valuty peněz rozdílných států.

Cena naší koruny v dubnu r. 1924.
Platilo se:

Za bilion marek německých:	7.60 Kor.
za milion marek polských	3.24 "
za 100 Kor rakouských	0.0493 "
" " " maďarských	0.0465 "
" " Dinarů jihoslov	43.12 "
" " lir italských	154.—
" " franků švýcarských	601.50 "
" " " francouzských	212.—
" " " belgických	181.—
" " zlatých holandských	1280.—
za libru šterlinga angl.	147.62
za jeden dolar americký	34.40

Regulace Oskavy.

Regulace Oskavy.

Byl s regulační správou řeky Oskavy spor o to, aby pozemky, při dolním toku Oskavy od železničního mostu ležící, totiž naše zvané pláně, a kouty, pak Chomúvské a knížecího bývalého velkostatku, od placení na regulaci horního toku, sprostěny byly.

Bylo v červenci r. 1925 komisionelní jednání o tom, a rozhodnuto, že na regulaci dolního provádělo země, Morava, nemá se z těchto pozemků více nic platit. Za toto komisionelní jednání platili jsme však z těchto pozemků 168 Kor.

Druhá kolej železniční. Zřizována druhá kolej železniční z Olomouce po Žábřeh, a počalo se po ní nezkrz jezditi, v červnu 1925. Nám zrušeny dva přejezdy a ponechány zatím Ayry.

nový most. Zřízen most přes řeku Oskavu, vedle železničního mostu, a bude se na panské louky jezditi přes Březce. V plánech, podle železnice, zřízena nová cesta.

Parcelace pozemků. Parcelace půdy velkých latifundií od velkostatků provedena v letech 1922 1923 -1924. -1925. Dostávali ji za poměrně malý poplatek ti, kteří měli jen málo, (asi 10 měř.) anebo žádné pozemky.
Ponechávány též zbytkové statky. asi o 300 až 500 měřičích, a prodávány jednotlivcům
Parcelace u Březci, pole tak zvaného „Březí", provedena v r. 1923. a 1924.

Velký vítr. Za Hanušovou r. 1925. mimo jiné dostalo dům Obyteční družstvo 1925
Dne 12 listopadu byl tak velký východní vítr s deštěm, že mnoho škody nadělal. Stromy vyvracel, střechy a ploty též velice poškodil. Též mnoho sloupů od vedení elektrického vyvráceno; Tydeň jsme elektrikou neměli.

1925.

Volby do nár. shromáždění a senátu
provedeny 15 listopadu 1925.
V celé republice kandidovalo 31 stran
V krajském obvodu Olomouckém ~~18~~ 17 stran
V Březcích volilo 180 voličů do nár. shrom.
a 151 voličů do senátu. Z toho mužů
a žen nevolilo 12 voličů.
a obdrželi hlasů:

číslo strany	Jméno strany.	do nár. shrom.	do senátu
3	Agrární (Prášek)	3	4
5	Soc. demokratická	58	48
6	Deutsche Nationalpartei	-	1
8	Živnostenská	13	11
9	Deutsch soc. demokratie		1
10	Polský Svazek	—	-
11	Deutsch christ soc. Partei	-	-
12	Národní strana práce	1	1
14	Domkařsko-maloroln.	2	—
15	Komunisté	21	19
17	Deutsch nat. soc. Partei	-	-
20 ~~18~~	Národní demokraté	1	1
21	Československí socialisté	9	7
22	Republikánská (rolnická	43	35
26	Lidová	29	23
27	Bund der Landwirte	-	-
28	Strana židovská	-	-
	úhrn	180	151

1926.

Rok tento vyznamenal se zvláštním počasím. Před vánoci, v listopádu r. 1925, zamrzlo, a bylo zamrzlo bez sněhu do vánoc. Na to rozlalo a oralo se. V půl ledna opět zamrzlo, a mrzlo s malém sněhu do Hromnic. Pak střídavé počasí.

Sílo se koncem března a v dubnu. Pěkně se sílo. V dubnu velice pršelo i v květnu, úroda velice pěkná, nadějná.

Ale v červnu nastaly velké deště, chladno, a trvalo to s malými přestávkami, až do konce srpna. Seno a jetelíny se špatně usušili, při řekách povodněmi se úplně zničili, i mnoho obilí.

Rže a ječmeny na ležato porostly jak dávno ne. Je to nepamatuji jak jest mě 21 roků.

Musely se několikrát obracet.

Na pšenice a ovsy bylo lepší počasí. Slámy bylo mnoho, ale zrní málo bylo všechno moc polehlé.

Září byl velice suchý a teplý. Pole deští ulehlé, těžko se rozjíždělo.

1926.

Začátkem října trochu namokło
pak se lépe sílo a obilí vcházelo.
Při dobývání řepy asi dvakrát
trochu pršelo, jeden mrazík.
Zemáku a řepy bylo u nás, následkem
mokra, málo. Otavy mnoho.
Listopád byl nevšedně teplý a
suchý i prosinec. Ve svátky
Vánoční trochu mrzlo. V lednu
1927 deštivo a teplo.
V únoru asi 3. týdny trochu mrzlo
že ještě se sekal a vozil led.
Mohli se též vyvézti hnoje, a
jiné potřeby.
V březnu sucho, a dosti teplo.
Kolem Prokopova seli.
My bychom byli začali v poli
14. března, ale do rána pršelo a
prší dál smíh s déštěm.

Zákonem ze dne 30 ledna 1920, čís. 80. sb. z. a n. o sdružení republiky československé, zřízení, a prováděcím nařízením ze dne 9 června, 1921, sbornik čís 211, vedení pamětních knih obecních.

Poněvádž naše obec Březce, měla pamětní knihu hned roku 1732 a jednu hned v roku 1723 založenou, a rozličnými, dosti zajímavými zápisy vedenou, i dosti zachovalou, (papír zvlášť trvanlivý) dala obec tuto knihu, an hřbet i desky sice kožené, ale za tu dobu již sešlé, znovu přeoprávati.

Obchodem Antonína Šuly, Březeckého rodáka, jeho času dozorce v Arestanci Mírovské, obchodovali arestanci na Mírově, vazbu této knihy, a sice v kůži, za cenu na ten čas poměrně lacinou, čtyřicet Korun.

Dle prováděcího nařízení o pamětních knihách obecních, a sice dle §. 7. byli v sezení obecního výboru dne 1923 do letopisecké komise, místo stálého člena p. starosty, zvoleni pánové:

Urbášek Josef, rolník čís 2, a Peřina Bohumír, rolník čís. 12. Za letopísce, (kronikáře) Oplušťil Štěpán, který již dříve tuto knihu vedl. To stalo se za starosty Fran. Louna.

Kdy povstala obec Březce, jest neznámo. Klášter Hradiska, jemuž okolní pozemky patřily, rozdělil bezpochyby část pozemků k obdělávání schopných, na díly, a dal k osadníkům, ovšem za odvádění jistých poplatků a prací (robot)

Obec Štěpánova má listinu z r. kde zaznamenáno, že panství Klášter Hradisko rozdělilo pozemky na horním konci až po lánův most, a osazovalo osadníky. Dolní konec Štěpánova již stál.

Když r. 1781 Klášter Hradiska, řádu Premonstrátského panství zrušen byl, jak na straně 205 této knihy zaznamenáno jest, připadly k němu patřící a podané obce jiným pánům. Spravoval je stát jako kamerální panství náboženské matice.

Na straně 204 této knihy jest zazna-
menáno, že r. 1826 kamerální panství
i s Dědinami koupil hrabě Filip
ze Saint Genois. Lid ho nazýval
Žemžula. Některé obce byly tenkrát
v ten čas odprodány. V ten čas byl
i archiv klášterní rozbytován, kde
bychom se byli o původu a založení
obce Březce snad dozvěděli.

Jméno Březce dostala snad od
Březového lesa, Panské hole, dříve
Les, u Dědiny, jmenuje se prosud Březí.

Tenkrát měli a zastupovali panství
nad svými poddanými takovou právo-
moc, jako později a teď okresní hejt-
manství, a okresní soudy, a berní
úřady. Tam se odvádělo k vojsku,
rozdílí přestavky, vybírala a odvá-
děla císařská a zemědělská (gruntov-
ní) daň.

V roku 1724 platilo 14 gruntů a
jeden zahradník v Březce, císařské
daně 15 zl a 6 grošů, a gruntovní,
zemědělské daně 18 zl 15 grošů, ročně
které se ve čtyřech ročních termí-
nech odvádělo.

Roku 1775 robota ze tří koní ulevena.
Robotu měl každý sedlák párem
koní tři dny v týdnu, a od sv. Jána
do sv Václava jeden pěší den.
Na jiných panstvích mělo
horší. To bylo do r. 1786 do 30 července
kde robota přestala. Každý sedlák
dal nějaké prenize. Celá obec
byla povinna dáti 315 zl. 28 kr. a
56 dvouspřežních fůr ročně
totiž vozu na odvezení kladů
a dříví v míre 112 sáhů do z. mil
na patřičné místo vykázané
dovézti. Kdyby vrchnost tyto
fůry všechny nepotřebovala,
mají jinak nahraženy býti.
V r. 1848 vykompena i tato
povinnost.
Dědina Březce jako většina
dědin vždy podle potoku a řek,
postavena, aby jak pro zeb, tak
pro dobytek, obyvatelé vodu měli.
Tak i dědina Březce postavena
poblíž řeky Oskavy.
Založena byla dosti pravidelně,
tvořila z pololánich gruntů jednu
východní stranu, a z gruntů a
jedna zahradnická usedlost
stranu západní.

Mezi těmito dvoumi řadami grunduů
dosti široká náves.
Poněvadž kolem Jedliny půda polo=
hou nízká byla, brali osadníci na
stavbu budov hlínu poblíž obydlí,
ba i hned před stavením na návsi,
čímž povstali četné rybníky a
louže. Náves měla při východní
straně grunduů, vozovou cestu, a
podél grunduů na západní straně,
chodník. Střed návsi vyplněn byl
loužemi, a zbytky byly zahrádky.
Později byla brána hlína na stavby
za Jedlinou.
Stavební místa byla široká, tak
že každý grunt měl dosti velkou
zahradu, vedle obytného a hospodář=
ských stavení. Krajní grunty měli
zvlášť široká místa.
Veškerá plocha Jedliny přiděleného,
patřila sem 14ti gruntům a zahrad=
nické usedlosti. Plocha ta tvořila
podlouhlý čtverec od řeky Oskavy,
po řeku Moravu, a podlouhlý cíp
luk při řece Oskavě k Chomoutovu.
Mezi tento pravidelný čtverec
polí, a cíp luk, zůstal v hlíně
pruhy les, od r. 1821 pole, zvaný
„Březí", jenž jest gruntovníchovně
připsán do Chomoutova.

Ke každému gruntu přidělено pole ve třech dílech od humen směrem k. západu. Na severo západ hraničilo pole na kataster obce Štěpánova.,
A měl každý jeden grunt rolí: jeden krajní díl na 18 měřic, jeden prostřední díl též na 18 měřic, a jeden díl na 11. měř, zvaný malý díl. Pozemků za humny východními a pod malými díly při řece Oskavě měl každý grunt na 4 měřice pole, zvané „nivy“

Pole díly zvané, táhly v délce až po silnici, (hradčici) od Uničova k Olomouci vedoucí. Od této silnice, po řeku Moravu byli louky křoví a močály, kde prasen dobytek.

Na pohánění dobytka tamto, ponechána po obou stranách dílů a sousedních hranic plocha, přihony zvaná. Když v r 1807 spolu s obcí Chomoutovem, zřízena podél řeky Moravy hráze, a plocha tato měbyla pak tak snadno řekou Moravou zaplavována, byly nižiny rovnány, křoví vyniceno, a většinou to na pole přeměněno. Měl tam pak každý grunt podíly: na dvě měřice osazeno lesem, pak na 6 měř a na 12 měř a zbytek na 1. měřici. Zahrádních na 12 měř při Chomoutovské hranici.

Něco luk zůstalo obecních.

Čís. luk při řece Oskavě, kde se dojistého
časem pásko, pak Arnéva sušila, byl
rozdělen, a střídavě postupně každý
rok jinou louku každý užíval,
až v létech 40 tých neb 50 tých, užíval
každý své louky trvale. Měl každý
dům na 10 měř luk.

Příhony, dráty a pláně u Oskavy
se též rozdělili.

Obecní zůstalo: něco u Moravy, u
Jedliny a býčí kouty u Oskavy, proto
že se sušili pro obecního býka, a
část luk u „břízi." Část obecních
pozemků u Jedliny k hutímu
darována usedlými v letech 60 tých,
domkářům, každému 1/4 měřice.

Původně bylo v Jedlině Březce 14.
pololánních gruntů, a jedna zahrad-
nická usedlost. Tím platila celá
ta plocha půdy pro zřízení Jedliny
Březce panstvím přidělené
Pozdější teprv stavěny domky: prvně
postavila obec kovárnu obecní,
která v roku 1852, jednotlivci byla
prodána. Pak povstaly domky
čís 9 bývalá pazderna, a čís 10.
Pozdější domky povstávali v letech
1778. jak v této pamětní knize
na str. 712 poznamenáno.

Domky tyto neměly práva na pozemky. Sedláci na stavbu domků pozemek prodávali, nebo povolovali. Dobytek mohli též jen s povolením obce držeti a pásti, a měli-li více jak jeden kus hovězího dobytka, povinni byli z kusu do obce 3 zl. platiti ročně. Kdyby vůbec sedláci byli veškeron půdu pro sebe rozdělili, tak mohli, a nebylo by nic obecních pozemků zůstalo. Že ale se pásło, později již jen v jedny, a po roku 1864 dělení již zakázáno, zůstaly obci obecnosti.

Každý grunt v Březcích měl pak na 93 měřic pozemků, z toho asi 25 měřic orné půdy. Zahradnická usedlost asi 30 měř.

Dle staré mapy z r. 1810 měla (viz zde) obec Březce míti na druhé straně řeky Oskavy, ty pozemky k Benátkům, ale mezi se, jak je strádila.

Za loukami Březeckými, při řece Oskavě k Chomoutovu, mají louky, zvané „guberné“ občané Štěpánovští, dolní konec.

Pověst praví, že když páni z Hra=
diska nějaké jednání úřední z de
měli, občané Březečtí měli jim
vystrojiti oběd, že tento pozemek za
to dostanou. Ale občané nechtěli
to udělati, buďto z bídy, nebo o
mučály nestáli, sami sedláci
jich dosti mající, a tak to dostali
Štěpánovští. Březce upravením
povstalé pak tyto louky, byli by
dnes potřebovali. Jest to pověst,
ale bezpochyby pravdivá.

Grunty a hospodářské stavby byly vše=
[illegible]amatují, dosti pří=
[illegible]bé (sednice) většinou
[illegible], k vůli teplu a
[illegible]lké, a kuchyně
[illegible]ti malé a nízké,
[illegible]hlíny nebo z veš=
[illegible]oky dřevěné.
[illegible] a dřevěnných slou=
[illegible]am otevřené.
[illegible]rně malé, než
[illegible] usazené hlíny,
[illegible]ožkami vyplněné,
[illegible]řeva sroubené.
[illegible]azyté.

Mapa tato jest v archivu uložena a je německy psán rozsudek na ní jednající o stížnosti sousedů Březeckých na obec Mor. Hlžovou u tehdejší vrchnosti, ohledně udržování břehů řeky Hlžovky. Nadpis na ní je: „Ideální plán." Uložena pod čís. 18 a to samé číslo má též i článek v knize č. 1.

Pověst praví, že když páni z Hra-
diska nějaké jednání úřední zde
měli, občané Březečtí měli jim
vystrojiti oběd, že tenkdo pozemek za
to dostanou. Ale občané nechtěli
to udělati, buďto z lidy, nebo o
mučály nestáli, sami tenkrát
jich dosti mající, a tak to dostali
Štěpánovští. Březce upravením
povstalé pak tyto louky, byli by
dnes potřebovali. Jest to pověst,
ale bezpochyby pravdivá.

Grunty a hospodářské stavby byly vše-
lijaké, a jak ještě pamatuji, dosti pri-
mitivní. Zde u jizbě (sednic) většinou
ze dřeva srouběné, k vůli teplu a
suchu. Sednice velké, a kuchyně
malé. Chlévy dosti malé a nízké,
buďto z usané hlíny nebo z vep-
řovic stavěné, střechy dřevěné.
Kůlny na vozy na dřevěnných slou-
pcích, ze dvou stran otevřené.
Stodoly též poměrně malé, též
z vepřovic neb z usané hlíny,
z dřevěnnými vložkami vyplněné,
mnohé úplně z dřeva srouběné.
Všechno slámou krytě.

Sloh stavení byl většinou užší stra-
nou s dvěma okny na ves obrácen,
kdežto komora za sednicí do dvora zasa-
hovali, a za tím chlévy sousedili.
Později stavěny sednice s komorami v
jedné frontě celou šíří na ves.
Žudry. mnohé měly vystupky, zvané „žudr"
jimž se do stavení vcházelo.
V Březce byl poslední žudr do r. 1864
u čís. 3.
Pazderna Poněvádž za starších dob ještě bavlnu
neznali, jen sukna z ovčí vlny, a plátno
ze lnu a z konopí, pěstoval se len a
konopě. Na sušení a tření lnu měla
každá obec pazderny, která v určité
vzdálenosti, skrz nebezpečí ohně, v dědinu
za dědinou stávali. A na konopě močidlo.
Pazderna Obec Březce postavila pazderny roku
1767.
Obec Březce postavila obecní kovárnu
r. 1825. Měla snad kovárnu i pazderny
nějaké i dříve, ale že se tyto možná
jen obnovili. Kovárna prodána
r. 1852. Jiří Doslálovi, který ji a
pak syn Václav vedli jako kovaři
do r. 1892. Další o tom na straně 158.
Kaple byla postavena r. 1839.
Kaple, Dříve byla dřevěnná zvonice.
Zvonek na dřevěném sloupu.

Obecní potřeby hrazeny byly z výnosu
Obecní z bylých obecních pozemků. Považení obec=
pořádkyních cest, dělalo se, pokud grunty všechny
celé byly, a i ještě později, zdarma z pořád=
ky obecní. Též povozy pro kněze k nemoc=
ným a na křesťanské cvičení, které se
asi jednou za měsíc v obci odbývalo, a
pro jiné potřeby obecní, konaly se z
pořádky zdarma. Byli pořádky dlouhé
a krátké. Jak obecní přirážky peněžní
nebyly žádné.

Hospody. V každé obci musela býti hospoda.
Pivo a kořalka museli se odbývati z pivo=
váru a lihováru panského, z kterého to
naříženo bylo. Mnoho se toho nevrodalo.
Vědro piva (40 mázů) šenkovalo se třeba
14 dní, a bylo pořád dobré. Proto se na
šenkování nikdo nedlačil, a táhali
losy, na koho los padl, musel určitý
čas šenkovati. Tak v Březce dle vypra=
vování starších sousedů, když asi roku
1850, táhli losy, padnul los na souseda
Ba. Dokoupila čís. 2. a ten naříkal proč
jej tak Pán Bůh trestá a že zaplatí
radějí vědro piva, když ho toho zbaví.
Tak se táhli losy znova, a los padl
na souseda Floriána Oplešala čís. 13.
kde pak již hospoda doposud zůstala

Psáno r. 1927.

Hospoda na čís. 2. povolala r 1874.
Přechodně byly též hospody na čís. 6. a 17.
židovské. Ba i na Domku čís 19. byl
jednou šenk.

Tresty obecní bývali všelijaké. Pacholky a výrostky pro krádeže a jiné menší přestupky, zavírali do obecní šatlavy, ba i tělesně na radnici trestali.

Když jednou jeden soused proti obecnímu pořádku se nějak provinil, byl takto potrestán.

Dříve sousedé do valné hromady, než byly obecní výbory, všickni sedláci, po zřízení obecních výborů, výborníci svolávání byli obecním sluhou.

Ten šel po dědině, a zakloukl na dveře, okno, neb na plot zahrádky ~~kolí~~ před stavením, kolí, a zvolal: „za rozkazem do hromady hned!“

V hromadě (schůzi tak zvané) která se vždy v bytě předsaveného, později starosty konala, seděli všickni sousedé s klobouky neb čepicemi na hlavách.

Jenom ten provinilý soused, musel v síni klobouk neb čepici na hřebík, který se tam zvlášť zakloukl, pověsiti a v hromadě s holou hlavou seděti.

Zmizelé grunty!

V Jedlině Březce bylo původně 14 polo-
lánů, (gruntů) a jedna zahradnická used-
lost pod čís. 15. Jim patřila veškerá půda
na založení obce darovaná. Domky povstá-
valy později. Tyto usedlosti trvaly nez-
měněny do roku 1866, kde grunt čís 5
čís 5. koupili od Fr. Žižky bratří, František
a Lukáš Kráčmarové. František měl
grunt čís. 11. v Březce, a Lukáš bydlel
na domku čís 5, a pozemky se na polovic
rozdělili.

V letech 60 tých, kdy nastalo svobodné
dělení pozemků, (parcelace) i dvorno,
(dříve bez svolení úřadu nesměl nic
odprodat,) prodal Lukáš Kráčmar
polovici budovy, a polnosti po kusech.
Fr. Kráčmar prodal druhou polovici
stavení se zahradou; polnosti něco pro-
dal, i od gruntu čís. 11. a ostatní přiv-
dělil ke gruntu čís. 11. tak že měl pak
něco více pozemků, jako původně grunty
měli.

Čís. 6. Nalo Libor Kropáč grunt svůj čís. 6.
rozparcelovat, a po kusech prodával,
též v létech 60 tých. Budovu čís. 6. a
něco pole, koupil Fr. Kráčmar čís. 11.,
a bydlel v ní jako výminkář.
Pak ji prodal se zahradou, a asi s
třemi měrami pozemků.

Zmizelé grunty.

čís 13. Grunt čís. 13. koupil asi v roku 1855 od Floriana Opletala, jistý J. Loun, vojenský penzista, který postavil tam nové chlévy. (r. 1857) Pak od něho to koupil Minsinger. Stodolu když jednou vítr shodil, více nepostavil, Nějaký čas tu bydlel, ale pozemky byly pronajaté. Prodal tedy grunt pak Beierovi a Pompovi, kteří to koupili na výměnek, nechali to pronajaté, a v roku 1874 prodávali po kouscích pole.

Pole v dílech koupili rolníci z Březce, a vzdálenější prodali Chomínovským a Štěpánovským.

V budově se od let 1850 ti byla pořád hospoda. Střídali se na ní nájemci: „ Zanáška, Galle, Zeman, Novotný, Pfaff.

Budovy s něco polí, lukami, lesem, asi 17 měřic dohromady, koupil Josef Hloch za 6000 zl. ✝

Pole od tohoto grantu prodávalo se pole 300 zl měřice.

Grunt čís. 8

čís. 8. Po vymření manželů Chrisostoma a Marie Novákových, rolníkům na gruntě čís 8 v Březce, zůstalo s nedospělých dítek. Na návrh poručníka a jich sestřice Ignáce Opichala, rolníka v Mor. Loděnici, prodal poručenský

soud, grunt tento veřejnou dražbou, vydražil jej Frant. Dokoupil, majitel zahradnické usedlosti čís. 15. v Březce, za 25.000 zl. Tato zahradnická usedlost byla již od jeho otce Jana, pozemky od rozprodaných grunťů čís. 6 a 13, značně zvětšena. I grunt čís. 8 měl též přikoupeno. Frant Dokoupil obdělával obě dvě usedlosti čís 8 i 15.

Když stodola a chlévy u čís. 8., usedlosti a nepatrováním spadly, a kousek nově přistavěné stodoly zhořel, zůstalo jen obytné stavení, a výměnické dvě chaloupky. V jedné byl starý výminkář Josef Novák, který ve stáří 98 roků v r. ... zemřel, a v ostatním měl nájemníky.

Kdyby byl Fr. Dokoupil budovy dvě opravoval, mohly dosposud státi. Tak to padalo kus po kuse, až zůstala jen jedna výměnická chaloupka, která jižbové zdě ze dřeva měla. Byla též v r. 1925 rozebrána. Polnosti přivtěleny k čís. 15. Tak zmizel grunt čís. 8., úplně z povrchu obce Březce. Ze stavenišťě je role.

Fr. Dokoupil před odevzdáním dokonalého majetku svému synu Stanislavovi v r. 1926, oddělil něco pozemků, (asi 18 měr) svým dětem Emilovi, a Františce. Fr. Dokoupil zemřel r. 1926. v podzimu. Na místech grunťů čís. 5, 6, a 13, budovy zůstaly.

1927.

Důstojný pan František Indra, farář ve Štěpánově, jenž v r. 1925, 50leté ju=. bjelum svého kněžství slavil, vstoupil do výslužby. Ve Štěpánově byl farářem od r. 1898. Bydleti bude dále ve Štěpánově Byl to velice dobročinný pán, a oblíbený.

Zároveň odešel ze Štěpánova začátkem roku 1927, Důst. pan kaplan Josef Palla. Stal se farářem v Bořicích. Byl hodný a svědomitý. Ve Štěpánově byl od r. 1920.

Administrátor. Za administrátora dosazen do Štěpánova Důst. pan Julius Rykera. Došel z Nákla.

V květnu 1927 nastoupil do Štěpánova za faráře, Důst pan, Josef, Hrubý, jenž do té doby byl farářem v Jivavě.

Po prázdninách byl Důst pan Julius Rykera přesazen, a zůstal zde f. farář sám. Jest nedostatek kněží. Důst f. Páter Indra slou. 21 mše sv. a do školy na výpomoc dochází velebná paní z Hluzové a Hnojic.

Začátkem září dosazen do Štěpánova Důst. pan kaplan Odešel v lednu 1930 p. Ferdinand Frank.

1927.

Rok 1927 byl pro rolnictví dosti příznivý a úrodný. Rže (žita) sice následkem
mráz květnového 15/5 mrazu, málo sypaly, ale
ostatní úroda byla dobrá, a pěkně se
sklidila. Zemáků bylo zvlášť mnoho
jako dávno ne. Řepa cukrovka dala
průměrem 65 metů z měřice.

krupobití Značné škody způsobilo nám kru-
pobití, a červnaa zachvátilo, šlo směrem
od jihu od Horky, ohrady a zadní
přihony, a po druhé opět tím směrem
dne 23 červnace zachvátilo tytéž
pozemky, a krajní díly, a část
prostředních dílů, a Jedima.

Rže byly svázany. Vyklouklí kroupy
zrna vejsivku někde i tři vejsivky

Krupobití v naší Jedině nebylo
od roku 1886.

slintavka. Tohoto roku řádila na Moravě sl
hovězího a vepřového dobytka slin-
tavka, dosti zle. V Březcích jen ve
třech místech. Jeden kus musel býti
zabit, v čís II. tém.

1927.

Ceny obilí roku 1927 za metr cent

Pšenice	pozimních	215 Kor	v prosinci	228
Rež	"	215 "	"	232
Ječmen	"	173 "	"	230
Oves	"	140 "	"	170
Žemáky	"	35 "		
Mák	"	630 "	"	630
Seno	"	50 "	"	60
Sláma		30		30
Řepa		17·50 cent		
maso		14 Kor Kilo		
máslo		28 "	" mlékárenské	

Roku 1927 postaveno v Březích 5 nových domků, a sice čísla.

Prodané pole

Roku 1927 prodáváno exekučně pole na hrubých lukách u Moravy, jistému Lešenárovy pařízci, a ve výměře asi 3½ měřice ve dvou kusech pozůstávající. Koupil to Antonín Lovar z Chomútova za 4000 Kor. měřici.

Taméž v lednu 1928 prodal Tomáš Vyvozil p. F. Švestkovi z Chomútova, pole zvané „Hruby luka" ve výměře asi 14 měřic za 40.000

Razítko obce Březecké, z roku 1758, dělané na pečetění voskem.

Razítko pozdější zjednané, na barvu,
za Rakouska.

Razítko zjednané r 1918 dle razítka z r. 1758 se znakem sv. Vavřince.
za první Republiky.

Kulturní stav obce.

Obec Březce, co pamatují, a co od starších občanů jsem slyšel, a ačkoliv půda dobrá zde není, byla vždy řádná, spořivá, a pořádku dbalá.

V ohledu osvětovém, snad vlivem Frant. Žižky, o němž vzpomínka na str. 204 této knihy, byli zde občané na ten čas dosti pokročilí.

Pod vlivem některých sousedů, jako Frant. Kráčmara, jenž značně do této pamětní knihy psal, a Tiří Vychodila i jiných, byl vždy pořádek a svornost.

Již v létech 60 tých, odebírala obec časopis „Olomoucké noviny“, a súčastnovala se všech veřejných národních i náboženských projevů

V národohospodářském ohledu pokračovali občané vždy v kroku s jinými. V roku 1822 zakoupen společný parní mlátící stroj. Do té doby mlátilo se vše rukama cepy, a zrní lopatou proti větru přehazovalo. Pak jiné stroje i elektrikou poháněné.

Čtenářský spolek.

V roku 1896 založen čtenářský spolek „Květoslav.“

Nejprve jen od svobodných mládků, kteří tvořili i pěvecký i hudební sbor. Členy byli pak všichni rolníci i jiní.

Z malých počátků, a z malých příspěvků, povstala knihovna, zakoupeny divadelní kulisi, a jiné. Pořádány zábavy, večírky, i ochotnická divadelní představení. Často pořádati se nemohla, poněvadž Štěpánov, jako velké středisko okolí, většinu zábav na sebe stahovalo. Knihovna spolková v Březcích čítá roku 1927 – 434 ~~knih~~ svazků. nachází se knihy.

Studovalo z Březci:

Bittner Jan, byl hospodářským správcem.
Opletal Jan, byl pokladníkem.
Kráčmar Fr. z čís. II. kněz.
Zbořil Jan z čís 4. profesor.

Kamenný kříž

V roku 1848 postaven nákladem manželů Josefa Terezie Lounových, rolníků čís. 11 v Březcích, pěkný kamenný kříž.

Kříž stál při východu z obce ku Štěpánovu, na tak zvaném „zámečku.

Asi roku 1910 byl nákladem Josefy Kráčmarové, rozené Lounové opraven.

Když se podle něho v r. 1927 měli stavěti nové domky, byl v r. 1927 přeložen, a sice blíže do Jedliny na rozcestí, kde silnice z Březí rozděluje se ku Benátkům a ku Štěpánovu, pravým do Jedliny.

Práci s tím spojenou provedl kamenický mistr V. Spurný z Litovle za obnos Kor.

Obnos tento sebrán dobrovolnými dary občanů Březeckých, ačkoliv celá obec povinná jest kříž tento udržovati.

Dřevěný kříž u silnice na serečkách u bahen stojící, když sešel, byl roku 1905 nový postaven a slavně posvěcen. Nyní opět nestojí, ač jest obec povinná též jej udržovati.

Nové zvony na kostele!

Když ve Světovou válku, sbírány mimo
měděnných věcí v domácnostech, i zvony
z kostelů a kaplí, sebrány též z věží
chrámů Páně v Stěpánově a v Hlutích
zvony. Ve Stěpánově nejprv jeden,
pak druhý. V Hlutích dva. Zůstal
ve Stěpánově jeden, a na Hlutích též
jeden. V Březcích nevzali, protože pan
farář Indra ho do seznamu zvonů
ve farnosti se nacházejících, nenapsal.
V Benátkách a Líbusi zvonky sebrány
Na Hlutích sjednali po válce dva zvony
ocelové,
Ve Stěpánově, popudem p. faráře
Josefa Hrubého, vypsána dobrovolná
sbírka na podzim r. 1927. na zřízení
dvou nových zvonů. Zvony měli státi 34.000 Kč.
Celá farnost i okolnichobci ochotně
přispivali, tak že do nového roku potřeb-
ný obnos sebrán. Zvony objednány u
firmy Bůril a Riss v Kuklenách
u Hradce Králové.
Dne 6. května 1928, byly zvony
jeho Milostí světícím biskupem
Stavělem posvěceny, a na věži
umístěny. Slavnost byla
velice pěkná
a dojemná.

1928.

Nová kovárna

V roku 1927 postavil nynější kovář Karel Klumpner nový dům s dílnou kovářskou, na bytová= lé louži kovdelnici.

V r. 1928 jej dopravil, a po zimě se sám nastěhoval. Do té doby bydlel a pracoval v obecním čís z.5.

Tím se uprázdnili v obecním dva byty.

Prodaný grunt

Přede zněmi prodal Tomáš Vyvo= zil grunt čís. 17. Josefu Knaibl ovi.

Tomáš Vyvozil od toho gruntu odprodal kus pole na hrubých lukách na 14 měřic. za 40.000 Kč, Bydlení si upravil z komory v tom gruntě, část chléva, a vyminil sobě půl stodoly.

Též sobě vyminil na několik měřic výměny.

Tsou sám žeď dva výměnici.

Prodal do ještě za

Roku 1929 prodal přede zněmi tento grunt Ign. Adamikovi za 280.000

Adamik Cyril prodal tento grunt na podzim r. 1930 Adolfovi Richterovi

1928.

Dne 2. prosince 1928, obývaly se volby do zemského zástupitelstva, a do okresních zástupitelstev.
Původně měla býti celá republika rozdělena na župy, čímž by byly historické celky: Čechy, Morava, Slezsko, zmizely. Proti čemuž byl odpor.

Do zemského zastupitelstva volilo v celé republice 35 stran, na 17 volebních listin. Volilo se 40 kandidátů pro zemi Moravu.
V Březce volilo 76 mužů, a 88 žen.
Vloženo lístků do země 160.
do okresu 162

platných: do země: 157
do okresu 151.

Číslo strany	Jméno strany	Dostalo hlasů v Březce	
		do okresu	do země
2	Sdružení křesť. zemědělců		1
3	Národní čes demokracie		2.
5	sociální demokratté	70	72.
7.	Deutsche arbeit	1	2.
9.	republ. strana zemědělská	42.	44
12.	Komunisté		5
13.	strana lidová	21	18
14	živnostníci	11	8
15	národní demokratté	6	5
		151	157

250.

1928.

Rok 1928 byl pro rolnictvo jak na práci polní, tak na úrodu velmi příznivý. Byl většinou suchý a do konce června chladný.

Stromy ovocné ve květu omrzly, tak že třešeň a hrušek bylo opět málo. Obilí bylo pěkné, zvlášť jařiny a pěkně se sklidilo. Jen zeleného krmení bylo málo. Obilí zrno pěkné a sypalo.

Řepy pěkně vzkázané, a letním a podzimním suchem malé. V řepařských půdách byli lepší, 60 ctů po měřici, u nás průměrem 30 ctů.

Na podzim se pěkně silo, a řepa pěkně dobývala

Teplo a sucho celkem až do půl prosince, kde trochu zamrzlo. Sněhu nehatrně. Průmysl dobře zaměstnán.

Ceny obilí.

		Kor.		Kor.	
Rež po žních	190,	o Vánocích	175	cent.
Pšenice	"	208	"	180	"
Ječmen	"	200	"	180	"
Oves	"	170	"	170	"
mák	"	620	"	620	"
Čočka		600	"	600	"
Řepa		15-30	"		"
Řízky až		14			"
Seno		100	"	120	"
Sláma		50	"	50	"